

*Araştırma Makalesi***Uluslararası Göç Hareketlerinin Karanlık Yüzü:
İnsan Ticareti Olaylarının Değerlendirilmesi^{1,2}****Murat Koçanlı³****Öz**

Son yıllarda Orta Doğu, Afrika ve Güney Doğu Asya bölgelerinde bulunan ülkelerde meydana gelen siyasi, güvenlik ve ekonomik gelişmelerin etkisiyle geçmişe kıyasla uluslararası göç hareketleri artmış ve küreselleşme nedeniyle bölge ülkelerini daha fazla etkilemeye başlamıştır. Göç hareketlerinin önemli bir sonucu olarak kabul edilen insan ticareti vakaları da bu doğrultuda etkisini ve yaygınlığını artırmıştır. İnsan ticareti olgusu, göçmen kaçakçılığı ve insan tacirliği kavramları ile yakından ilişkilidir. Her üç konunun birlikte değerlendirilmesi, konunun daha kapsamlı ve ayrıntılı analizini ortaya koymaktadır. Bu temel yaklaşım çerçevesinde, 2012-2021 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığı'nın sorumluluk bölgesinde meydana gelen insan ticareti olayları ile göçmen kaçakçılığı ve insan tacirlerine yönelik temin edilen veriler analiz edilmiştir. Yapılan analizde, her üç verinin birbiriyle uyumlu ve doğru orantılı olduğu belirlenmiştir. Özellikle Türkiye'nin Suriye kökenli göçmenlere yönelik uyguladığı açık kapı politikasının, göçmen kaçakçıları ve insan tacirleri tarafından suiistimal edildiği ve bireylerin cinsel ve emek sömürüsü yoluyla insan ticaretine maruz kaldıkları tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Uluslararası göç hareketleri, insan ticareti, cinsel sömürü, emek sömürüsü, Jandarma.

¹ Makale Geliş Tarihi: 14.01.2025 Makale Kabul Tarihi: 09.02.2025

² Jandarma Genel Komutanlığı ile Göç İdaresi Başkanlığından temin edilen verilerin kullanımına ilişkin 23 Ekim 2023 tarihinde Başkent Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler ve Sanat Kurulundan etik onay alınmıştır.

³ Dr., Başkent Üniversitesi, akadem105@yahoo.com, ORCID NO: 0000-0003-3571-7565

*Research Article***The Dark Side of International Migration: An Assessment of Human Trafficking****Abstract**

In recent years, international migration movements have surged compared to the past, primarily due to the political, security, and economic transformations in the Middle East, Africa, and Southeast Asia regions. These developments have intensified, leading to a more significant impact on the countries in the region, exacerbated by the effects of globalization. Trafficking in human beings, a significant consequence of migration movements, has also seen a rise in its impact and prevalence in this direction. The phenomenon of human trafficking is closely related to the concepts of migrant smuggling and human trafficking. Analyzing all three issues together provides a more detailed and comprehensive understanding of the problem. Based on this fundamental approach, the study analyzed data on human trafficking incidents that occurred within the jurisdiction of the Gendarmerie General Command between 2012 and 2021, as well as data on migrant smuggling and human traffickers. In the analysis, it was discovered that all three data sets are compatible and directly proportional to one another. Notably, it was found that Turkey's open-door policy towards Syrian migrants has been exploited by migrant smugglers and human traffickers. Consequently, individuals have been subjected to human trafficking through sexual and labor exploitation.

Keywords: International migration movements, human trafficking, sexual exploitation, labor exploitation, Gendarmerie.

Giriş

Bireyler, yaşamları boyunca kendilerini ve aile üyelerini daha güvende tutacak, refah seviyelerini yükseltecek ve ekonomik bağımsızlıklarını kazandıracak mekanlara göç etmeyi hedef olarak seçmişlerdir. Hedefleri doğrultusunda, yasal yollarla mümkün olmaması halinde bireysel veya gruplar halinde kendi gayretleri ya da organize suç oluşumları vasıtasıyla hayalini kurdukları ülkelere göç etmeye çabalamışlardır. Özellikle Sanayii Devrimi'nin başlangıcıyla beraber, kentlerde oluşan ihtiyaç çerçevesinde kırsal bölgelerden şehirlere doğru göç hareketleri hızlanmaya başlamıştır. Şehirlerdeki yetersiz altyapı, gıda ve barınma imkânları önemli sorunlar yaşanmasına neden olmuştur. Günümüzde ise; nüfus hareketleri, teknolojik ilerlemeler, sanayinin çok hızlı gelişimi ve küreselleşme ile göç hareketleri çok önemli bir ivme kazanmıştır. Aslında bulunulan dönem, göç akınlarının sürekli gündemde olması nedeniyle göç yüzyılı olarak da nitelendirilebilir. Yaşanan bu gelişmeler, birçok ülke tarafından uluslararası anlamda göçlerin ve süreçlerin nasıl yönetilmesi gerektiğine ilişkin tartışmaların başlamasını sağlamıştır. Birçok devlet, göç hareketlerinin ülke sınırları dahilinde ve uluslararası çerçevede sosyal, ekonomik ve siyasi etkiler meydana getirdiğini kabul etmeye başlamıştır (Aktel & Kaygısız, 2018, s.579). Aslında Hollifield (2000, s.140) Weberyen yaklaşımı doğrultusunda; “göç hareketleri hızını artıran bir tren gibidir. Trenin benzinini toplumsal ve ekonomik gelişmeler, ülkeler de trenin yön değiştirme mekanizmasını oluşturmaktadır.” şeklinde benzetme yaparak göç olgusunun önümüzdeki yıllarda daha da yaygınlaşacağını ifade etmiştir.

Son yıllarda, bölgesel siyasi ve güvenlik gelişmelerinin etkisiyle uluslararası göç hareketleri artmış ve meydana getirdiği sonuçlar bağlamında etkilediği alanların kapsamı genişlemiştir. Bu değişim, Türkiye'nin bulunduğu coğrafik konumu ve stratejik pozisyonu kapsamında değerlendirildiğinde son yıllarda uluslararası göç hareketlerine maruz kalma şiddetini arttırmıştır. Özellikle, 2011 yılından itibaren Suriye'de başlayan kaos ve kargaşa ortamı, birçok bireyin en yakın güvenli ve istikrarlı ülke konumundaki Türkiye'ye göç etmesine neden olmuştur. Türkiye'ye göç eden bireylerin miktarı 2021 yılında 3.737.369'a ulaşarak zirve noktasını oluşturmuştur. 2021 yılı itibarıyla Suriyelilerin ülke nüfusuna oranı %4,41 olarak belirlenmiştir (Koçanlı, 2024: 182). Diğer taraftan, Güney Doğu Asya, Afrika ve Orta Doğu bölgelerinde bulunan Afganistan, Pakistan, İran, Irak, Bangladeş, Filistin, Fas gibi ülkelerde yaşayan bireyler de daha refah bir yaşam elde etmek ve ekonomik özgürlüklerini kazanmak amacıyla hedef veya transit ülke olarak Türkiye'ye göç etmektedir. 2018 yılında göç eden edenlerin miktarı en üst seviyeye ulaşmış ve toplam 454.662 düzensiz göçmen yakalanmıştır (Göç İdaresi Başkanlığı-GİB, 2025). Her ne kadar yıllara sâri olarak yakalanan düzensiz göçmen miktarı azalmış olmasına rağmen, üzerinde ciddi olarak düşünülmesi gereken rakamlar söz konusudur. Uluslararası göç hareketlerinin etki ve kapsam alanının genişlemesi, göç hareketlerinin görünmeyen tarafını temsil eden veya karanlık yüzü olarak da tanımlanabilecek insan ticareti olgusunun artışını daha da anlamlı hale getirmiştir. Göç sürecinde, bireylerin sosyal ve ekonomik güçlüklerinden faydalanan şüpheliler veya organize suç oluşumları, göçmenlerin hedeflediği yaşam tarzına ulaşma yönünde bireyleri çeşitli yöntemlerle kandırarak hem cinsel hem de emek sömürsü bağlamında insan ticaretine konu

etmektedir. Diğer taraftan, insan ticareti sadece göçmenlerin mağdur edildiği bir suç türü olmayıp aynı zamanda yerleşik bireylerin de mağdur edilebildiği bir suç türü olarak kabul edilmelidir. Bu temel yaklaşım çerçevesinde insan ticareti olgusunun, insan tacirliği ve göçmen kaçakçılığı ile yakından ilişkili olduğu ifade edilebilir. İnsan ticaretine konu olan mağdurların durumunu değerlendirebilmek amacıyla insan tacirliği ve göçmen kaçakçılığı ile beraber irdelenmesi gerekmektedir. Bu temel tespitlerden yola çıkılarak araştırmanın amacı, 2012-2021 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığının (JGNK) sorumluluk sahasında meydana gelen insan ticareti vakalarını incelemek ve mevcut durumu ortaya koymak şeklinde oluşturulmuştur. Türkiye yüzölçümünün %93'ünün jandarma sorumluluk alanında olduğu ve kamu güvenliğine yönelik olarak barındırdığı risk ve tehditler dikkate alındığında, çalışmanın kolluk birimleri perspektifindeki kritik değeri ve gerekliliği daha iyi anlaşılmaktadır. Türkiye'nin daha önce hiç tecrübe etmediği miktarda göçmenin ülke genelinde dağınık biçimde yaşamaya başlaması, birçok ekonomik, sosyal ve güvenlik sorunlarının yaşanmasına yol açmıştır. Yaşanan sorunlar, göçmenlerin cinsel ve emek sömürüsü bağlamında göç hareketleriyle bağlantılı olarak yıllara sari şekilde artış gösteren insan ticareti suçunun öznesi olmasına neden olmaktadır. Bu nedenle araştırmanın problemi, "Jandarmanın sorumluluk bölgesinde uluslararası göç hareketleri kapsamında bulunan göçmenler arasında insan ticareti olaylarının artışında hangi faktörler etkilidir?" şeklinde tespit edilmiştir.

Göç ve Göçmen Olgusunun Tanımlanması

Göç olgusunun en temel tanımı, bireylerin veya grupların coğrafik temelde geçici ya da kalıcı olarak yer değiştirmeleri olarak ifade edilebilir. Türk Dil Kurumunun (TDK) Türkçe Sözlüğü'nde göç olgusu, "ekonomik, sosyal veya politik nedenlerle bireyler ile toplulukların bir ülkeden farklı bir ülkeye, bir ikamet yerinden diğer bir yerleşim yerine gitme faaliyeti" şeklinde adlandırılmaktadır (TDK, 2023). Keleş göç olgusunu, "bireylerin temel çerçevede yerleşmek sebebiyle, bir yerleşim bölgesinden farklı bir yerleşim alanına ya da bir ülkeden farklı bir ülkeye geçme eylemi" şeklinde değerlendirmektedir (1998, s.58). Marshall da bu tanıma benzer olarak göçü, "bireylerin veya toplulukların coğrafi, kültürel ya da siyasi anlamda yaşadığı toprakları terk ederek farklı yeni yaşam alanlarına gerçekleştirdiği hareketlilik" olarak tanımlamaktadır (1999, s.685). Erder, İçduygu ve Gençkaya tarafından göç olgusu, "modernite öncesindeki nüfus hareketliliği" olarak ifade edilmektedir (2014, s.48). Uluslararası Göç Örgütü (International Organization for Migration-IOM, 2013) göç olgusunu "bireylerin nedeni ne olursa olsun yer değiştirdiği nüfus hareketleri" doğrultusunda tanımlamaktadır. Lee, "Göç Teorisi (A Theory of Migration)" adlı makalesinde göçü, "genel olarak yaşanan yerin kalıcı ya da yarı kalıcı olarak değiştirilmesi" şeklinde ifade etmiştir (1969, s.285). Lee göç olgusuna ilişkin olarak; hareketin mesafesi, rızaya dayalı veya zorla olması ve göç çeşitleri konusunda bir kısıtlama ön görmemiştir.

Tüm bu tanımlamalardan yola çıkarak Mangalam tüm unsurları kapsayacak şekilde göç olgusunu, “göçmen olarak adlandırılan bir topluluğun, daha önceden hiyerarşik olarak düzenlenmiş bir değerler seti ya da değerlendirilmiş amaçlar temelinde verdikleri kararla, etkileşim sistemlerinde değişikliklerle sonuçlanacak şekilde bir coğrafi konumdan diğerine doğru sürekli olarak uzaklaşmasıdır.” şeklinde tanımlamaktadır (1968, s.8). Genel olarak değerlendirildiğinde, göç olgusu sadece yer değiştirme hareketi ile sınırlı olmayıp aynı zamanda toplumların demografik, sosyal, ekonomik, siyasal ve kültür yapıları ile unsurlarını etkileyen bir süreç olarak ifade edilebilir. Bununla beraber göç süreci, bireylerin ve toplulukların yaşam hakkı, temel can güvenlikleri ve insan haklarını ilgilendiren dinamik bir süreç kapsamında değerlendirilmelidir.

Diğer taraftan, göç olgusuna konu olan birey göçmen olarak nitelendirilmektedir. IOM’un (2013) hazırladığı Göç Terimleri Sözlüğü’nde düzensiz göçmen (*irregular migrant*) kavramı:

“Yasa dışı giriş veya vizenin geçerlilik tarihinin sona ermesi yüzünden transit veya ev sahibi ülkede hukuki statüden yoksun kişidir. Bu terim, bir ülkeye giriş kurallarını ihlal eden mülteciler ve ev sahibi ülkede kalma izni bulunmayan diğer kişiler için geçerlidir. Ayrıca gizli/yasa dışı/kayıt dışı göçmen veya düzensiz durumdaki göçmen olarak anılmaktadır.” şeklinde tanımlanmaktadır.

Bununla birlikte göçmenlik kavramı yasal mevzuat çerçevesinde değerlendirilmektedir. Bu kapsamda düzenli ve düzensiz göçmen olarak iki şekilde incelenmektedir (Atasü Topçuoğlu, 2016, s.5). Kaynak, transit veya hedef ülkenin yasal mevzuatına uygun hareket edilerek, kaynak ülke sınırları dışında bulunan herhangi bir ülkede kısa bir süre veya belirli bir süre konaklayan bireyler düzenli göçmen olarak adlandırılmaktadır (Çağlar, 2018, s.5). Düzensiz göçmen olgusu ise; kaynak, hedef ve transit ülkeler kapsamında üç farklı şekilde tanımlanmaktadır. Kaynak ülkeler çerçevesinde, gerekli yasal mevzuat kriterlerine uymadan kendi ülkesinin sınırlarını terk eden bireyleri kapsamaktadır. Hedef ülkeler kapsamında, yasa dışı yollarla ülke sınırlarına giren veya yasal sınırlar içerisinde gelip zamanında çıkış yapmayan bireyler bağlamında kullanılmaktadır. Transit ülkeler doğrultusunda ise kaynak ülkelerden hedef ülkelere ulaşmak amacıyla geçiş ülkelerine yasal veya yasal olmayan yollarla giren ve belirli bir süre sonra ülke sınırlarını terk eden bireyler düzensiz göçmen kapsamında değerlendirilmektedir (GİB, 2020). Düzensiz göçmen olgusunun uygulamada çok geniş bir kapsamı mevcuttur. Birey herhangi bir ülkenin sınırlarına gerekli yasal belgeler olmadan veya yasalılığı uydurulmuş sahte belgelerle girmiş olabilir. Bununla birlikte, yasal yollarla ülkeye giren bireyin belirli bir süre sonra giriş vizesi veya çalışma izni bitmesini müteakip ülke sınırları içerisinde kalmaya devam etmesi de düzensiz göçmen kapsamında kıymetlendirilmektedir (Koser, 2007, s.16). Tüm bu unsurlar düzensiz göçmen olgusu kapsamında kabul edilmektedir. Düzenli ile düzensiz göçmen olguları arasındaki geçiş ayrıntılarını bilmek ve verilerini ortaya koymak uygulamada çok zor

olduğundan, düzensiz göçmenlerin kesin rakamını belirtmenin çok güç bir durum olduğu ifade edilebilir. Farklı bir ifade ile düzenli ile düzensiz göçmen olguları arasında dinamik bir süreç söz konusudur. Bireyin statüsünün zaman içerisinde değişebilme imkânı bulunmaktadır. Bir ülkeye yasal mevzuat dahilinde giriş yapan birey, vize süresi dolduktan sonra ülke sınırlarını zamanında terk etmezse düzensiz göçmen olarak kabul edilebileceği gibi yasa dışı yollardan giriş yapıp daha sonra yasal vize alırsa düzenli göçmen olarak da değerlendirilebilir (Van der Erf, Jandl & Reeger, 2005, s.14).

İnsan Ticareti Olgusunun Değerlendirilmesi

Türkiye bulunduğu coğrafik konumu itibarıyla; Asya ve Avrupa kıtalarını birbirine bağlaması, sürekli kaos ve kargaşa ortamının eksik olmadığı Orta Doğu bölgesine komşu olması, refah düzeyi yüksek Avrupa ülkelerine ulaşım imkânının nispeten zor olmaması ve uzun yıllar boyunca istikrarlı yapısını sürdürmesi göçmenlerin transit ve hedef ülke olarak Türkiye'yi tercih etmesinin en önemli nedenleri olarak kabul edilebilir. Bununla birlikte, Türkiye'nin komşu ülkelere nazaran elde ettiği ekonomisinin dünyanın ilk 20 ülkesi arasında olması ve sürekli büyümesi de göçmenlerin temel tercihleri arasında sayılabilir. Akçadağ; Afganistan, Pakistan, Bangladeş, Sudan, Somali, Eritre, Irak, İran, Filistin ve Suriye gibi çatışma ve kaos ortamının eksik olmadığı ülkelere gelen düzensiz göçmenlerin Türkiye'yi hem transit hem de hedef ülke konumunda değerlendirdiklerini vurgulamaktadır (2012, s.23). Bu durum tespitin yanında, söz konusu ülkelerdeki kargaşa ve ekonomik geri kalmışlık durumunun devam edeceği ön görüşüyle uluslararası göç hareketlerinin hem nitel hem nicel olarak etkisini artırabileceği ifade edilmelidir (Tepealtı, 2019, s.130). Şehirlerin göç akınlarına hazırlıklı olmaması nedeniyle kentlere göç eden bireylerin birbirinden farklı kimlikler ile karşılaşmasına, geleneksel toplumsal ilişki unsurlarının çözülmesine, yerleşik yaşam şekillerinin dağılmasına, kültürel normlar arasındaki çatışmaların yaşanmasına ve bireyler arasındaki sosyal bağların zayıflamasına neden olmuştur (Erdentuğ, 1977, s.75). Günümüzde de toplumların yapısının değişmesi, ilişkilerin karmaşıklaşması, üretim ve üretici davranış kalıplarının farklılaşması, bireylerde yabancılaşma ve anominin meydana gelmesi, gelişmekte olan ülkelerdeki istikrarsız siyasi ile ekonomik gelişmeler ve kitlesel göç hareketlerinin çoğalması şehirlerdeki suç verilerinin artmasını sağlamıştır (Alpman & Yarcı, 2018, s.147). Geçmişe nazaran günümüzde göç hareketlerinin çoğalması ve etkisinin artması, göçmenlerin suç davranışlarını çoğaltabilmekte ve göç edilen toplumun yapısında önemli değişimlere yol açarak suçluluğun genele yayılmasını sağlayabilmektedir (Delice & Yaşar, 2014, s.126). Diğer bir ifade ile göç olgusunun hem göçmenleri hem de yerleşik bireyleri içerisine alan karmaşık ve etkin bir süreç olduğu ifade edilebilir.

Uluslararası göç hareketleri veya kitlesel insan akınlarının neden olduğu sonuçlar kapsamında, en karanlık sonucu olarak ifade edilebilen veya modern kölelik şeklinde tanımlanabilen insan ticaretinin temelinde, kadın ve çocuklar başta olmak üzere göçmenlerin, özellikle göçmen kaçakçıları ve insan tacirleri tarafından göç etme

nedenleri suistimal edilerek cinsel ve emek sömürüsüne maruz kalmaları yer almaktadır. Sosyal ve ekonomik dezavantajlarıyla göç eden bireyler, göçmen kaçakçıları ile insan tacirleri veya ülke içerisindeki suç oluşumları tarafından kendi iradeleri dışında veya özgür iradeleri çeşitli yöntemler vasıtasıyla kandırılarak cinsel ve emek sömürüsü bağlamında mağdur edilmektedir. Büyük bir umutla yeni hayatlarına başlamak üzere göç eden bireyler, örgütlü suç oluşumlarından elinde cinsel veya emek kölesi olarak çalışmaya mecbur bırakılmaktadır. Bu nedenle insan ticareti olgusu, göçmen kaçakçılığı veya insan tacirleriyle beraber değerlendirilmesi gerekmektedir. Her iki kavramın birbirinden ayrı olarak incelenmesi, konunun bütünlüğü açısından eksik bir değerlendirme olacaktır. Türkiye'nin bulunduğu coğrafyadaki stratejik konumu ve AB üyesi ülkelere geçiş imkânı vermesi, her daim göçmen kaçakçılığı açısından vazgeçilemez bir güzergâh üzerinde almasını sağlamıştır. Bununla birlikte Türkiye, bulunduğu coğrafi konumu doğrultusunda göç etmeyi düşünen bireyler temelinde hem transit hem de hedef ülke kapsamında tercih edilmektedir. Özellikle AB üyesi devletlerinin sıkı sınır politikası çerçevesinde bazı düzensiz göçmenler, hedeflerindeki ülkeden vazgeçerek Türkiye'yi nihai durak olarak seçip yaşamaya başlamaktadır. Bazıları ise Türkiye'nin 1951 yılında kabul ettiği Cenevre Sözleşmesi'nde koyduğu "Coğrafi Çekince Şartı" nedeniyle zorlu göç süreçlerinin sonundaki hedef ülkeye ulaşip siyasi veya güvenlik bağlamında mülteci başvurusunda bulunmayı amaçlamaktadır. Coğrafi çekince şartının istisnasız bir şekilde uygulanması göçmenleri üçüncü ülkelere doğru yöneltmektedir. Aslında Türkiye'ye üç tür göçmen gelmektedir. İlk olarak, Doğu Avrupa ülkelerinden (Romanya, Belarus, Moldova vb.) göç eden bireyler doğrudan ekonomik amaçlı olarak iş bulma umuduyla istihdam arayışına girmektedir. İkinci olarak; Orta Doğu ülkeleri (İran, Irak, Suriye vb.), Asya ülkeleri (Afganistan, Pakistan, Bangladeş vb.) ve Afrika ülkelerinden (Somali, Kongo, Gana vb.) gelen bireyler Türkiye'yi geçiş ülkesi olarak kullanıp hedeflerinde Avrupa ülkelerine ulaşmak vardır (İçduygu, 2004, s.21). Son olarak ise sığınma talebinde bulunan, sonucunu bekleyen veya sığınma başvurusu reddedilip kendi ülkelerine dönmeyip Türkiye içinde yasal olmayacak şekilde kalan, çalışan veya yaşayan düzensiz göçmenler bulunmaktadır (İçduygu, 2004, s.25).

Türkiye bulunduğu coğrafi konum nedeniyle hem kara hem de deniz yoluyla göç geçişlerine imkân vermektedir. Çevresindeki denizlerde (Karadeniz 2.735 km, Ege Denizi 4.506 km ve Akdeniz 2.541 km) toplam 9.783 km boyunca kıyı sınırları bulunmaktadır. Kara sınırları itibarıyla komşu devletlerle (Suriye 911 km, İran 560 km, Irak 384 km, Ermenistan 328 km, Gürcistan 276 km, Bulgaristan 269 km, Yunanistan 203 km ve Nahçıvan 18 km) toplam 2.949 km kara sınırı mevcuttur. Tüm sınır noktalarında; 52 hava, 84 deniz, 20 kara ve 3 demiryolu olmak üzere 159 gümrük noktası mevcut olup yasal belgeler ile giriş-çıkış yapılmaktadır (Emniyet Genel Müdürlüğü-EGM, 2019). Belirtilen bu özelliklerin yanında, sınırların sahip olduğu fiziksel özellikler ve coğrafik unsurlar da göç sürecinde önem arz etmektedir. En fazla göçmen girişinin olduğu varsayılan doğu sınırı, kuzeyde bulunan Sarp Sınır Kapısı'ndan başlayarak güneydeki Şemdinli'ye kadar 1.070 km'lik bir uzanımına sahiptir. Uzanım boyunca

yeryüzü şekillerin ortalama rakımı 2.500-3.000 metreyi bulmakta ve derin vadiler uzanmaktadır (Deniz, 2009, s.137). Bununla birlikte, sert bir karasal iklimin yaşanması da sınır kontrollerini zorlaştıran bir etmendir. Hem fiziksel özellikler hem de iklim şartları Türkiye'nin doğu sınırında sıkı gümrük rejimine müsaade etmemekte ve göçmen kaçakçılarının sıklıkla kullandığı rota haline gelmesine uygun ortam sağlamaktadır. Diğer taraftan, Türkiye'ye kara yoluyla ulaşan göçmenler deniz yoluyla özellikle Ege Denizi'nde bulunan adaların birbirine yakın konumu nedeniyle ilkel deniz araçlarıyla Yunanistan'a ulaşma gayreti içerisinde. Güvensiz ve emniyetsiz deniz araçlarıyla Yunanistan ve Yunan adalarına ulaşmaya çalışan bireyler maalesef sıklıkla ölümle sonuçlanan kazalara maruz kalmaktadır. Bu güzergahın en çok tercih edilmesinin temel nedeni ise, iki devlet arasında bulunan deniz mesafesinin İtalya ile Kuzey Afrika ülkeleri arasındaki uzaklıktan daha kısa olması ve daha az risk taşımasıdır (IOM, 2015).

IOM'un hazırladığı Göç Terimleri Sözlüğü'nde (2009, s.22) yer alan tanımlamaya göre; "doğrudan veya dolaylı olarak maddi ya da diğer tür çıkar elde etmek amacıyla bir kişinin vatandaşı olmadığı ya da daimî olarak ikamet etmediği bir devlete yasa dışı girişinin sağlanması" "göçmen kaçakçılığı" olarak ifade edilmektedir. Bu tanımlamaya benzer olarak "Sınır aşan Örgütlü Suçlara Karşı Birleşmiş Milletler Sözleşmesine Ek Kara, Deniz ve Hava Yoluyla Göçmen Kaçakçılığına Karşı Ek Protokol" göçmen kaçakçılığı kavramını, "doğrudan doğruya veya dolaylı olarak mali ve diğer bir maddi çıkar elde etmek için bir kişinin vatandaşlığını taşımadığı veya daimî ikametgâh sahibi olmadığı bir taraf devlete yasa dışı girişinin temini" şeklinde tanımlamaktadır. Yapılan bu tanımlama çerçevesinde; maddi kazanç elde etmek amacıyla yasa dışı şekilde göçmenleri ülke sınırlarından girişini sağlamak, yasal mevzuata aykırı olarak ülkede kalmalarına imkân sağlamak ve yasal olmayan belgelerle ülke sınırlarından çıkarmak fiillerini işleyenler göçmen kaçakçısı veya organizatörü olarak adlandırılmaktadır (Çaykara & Yiğittepe, 2019, s.86). Birleşmiş Milletler'in (BM) yaptığı tanımlama doğrultusunda Türk Ceza Kanunu'nun (TCK) 79'uncu maddesinde göçmen kaçakçılığı:

"Doğrudan veya dolaylı bir şekilde maddi kazanç sağlamak amacıyla, yasa dışı yollardan; a) Bir yabancıyı ülkeye yasa dışı girişini sağlayan veya yaşamasına yardım eden, b) Türkiye vatandaşının ya da yabancı uyruklu birinin yurt dışına çıkarılmasına yardım eden, kişi, üç yıldan başlamak üzere sekiz yıla kadar hapis cezasına ve on bin güne kadar adli para cezası şeklinde cezalandırılır." şeklinde tanımlanmaktadır (TCK, 2005, madde 79).

Göçmen kaçakçılığında dikkat edilmesi gereken en önemli özellik, göçmen kendi iradesiyle göç kararını verdiğinden suçun mağduru olarak görülmemekte ve cezalandırılan husus göçmenlerin yasal mevzuata aykırı olarak belirli bir kazanç karşılığında ülke sınırlarından girmesine ve çıkmasına yardım etmek veya bulunmasına imkân sağlayan fiilleridir (TCK, 2005, madde 79). Uluslararası mevzuata uygun olarak Türkiye'de de yapılan bu

düzenleme, kamu düzenin idamesi ve güvenliğin tesisi hedeflenmiştir. Zira kayıt dışı ve yasal olmayan yollar ile ülke sınırlarına giren göçmenler hem ülke ekonomisine hem de güvenliğine olumsuz tesir yapmaktadır. Yapılan bu tanımlamalar ve yasal mevzuat unsurları doğrultusunda göçmen kaçakçılığına ilişkin olarak organize suç örgütlerinin varlığından bahsetmek faydalı olacaktır.

Öncelikle organize suçlara ilişkin tanımlamanın ortaya konması gerekmektedir. Organize suç literatüründe en fazla kabul görmüş tanımlama Abadinsky tarafından yapılmıştır. Abadinsky organize suç olgusunu, “legal ve illegal yöntemlerle para ve gücü ele geçirmek maksadıyla, en az üç seviyeli hiyerarşik bir yapı sergileyen ve belirli bir grup hiyerarşik disiplini içinde hareket eden ancak ideolojik amaçlı olmayan kişilerin yapmış olduğu eylemlerdir.” şeklinde tanımlamaktadır (1997, s.6). Europol (European Union Agency for Law Enforcement Cooperation) verilerine göre, AB üye devletlerine yasa dışı girişlerin önemli bir bölümü organize suç yapılanmaları sayesinde gerçekleşmektedir (Kaizen & Nonneman, 2007, s.127). Göç hareketinin başladığı kaynak ülkeden hedef ülkesine varıncaya kadar olan tüm süreç, organize göç örgütleri tarafından yönetilmektedir (İçduygu & Toktaş, 2002, s.30). Göç sürecine karar veren bireyler, genellikle organize suç örgütleri ile iletişime geçerek göç faaliyetini gerçekleştirmeyi düşünmektedir. Talepleri alan suç örgütleri, yasal olmayan seyahat belgeleri düzenleyerek maddi kazanç ilişkisi kurdukları kamu görevlileri vasıtasıyla göç sürecini yönetmektedir (Güneş, 2004, s.49). 1990’lı yılların başından itibaren dünya genelinde yaşanan siyasi gelişmeler çerçevesinde artan düzensiz göç hareketleri, AB üye devletlerinin göç politikalarını daha da sertleştirmelerine ve sınır güvenliğini artırmalarına neden olmuştur. Bu nedenle göç etmek isteyen bireylerin uluslararası sınırları geçebilmek için organize suç örgütlerine bağımlılığı artmıştır. 2015 yılında AB’ye düzensiz göç rotalarıyla ulaşan bir milyondan fazla düzensiz göçmenin %90’ından fazlasının, göç süreçlerinde suç gruplarından yardım aldığı tespit edilmiştir (Europol, 2016). Göç etmeyi düşünen birey ile organize suç örgütleri arasındaki temel anlaşma, bireyin yaşadığı ülkeden çıkıştan başlayarak göç etmeyi hedeflediği ülkeye giriş yaptığı anda sonlanmaktadır. Ancak çoğu zaman organize suç örgütleri, bireyleri farklı ülke sınırlarında veya uygun olmayan ortamlarda yarı yolda bırakabilmektedir. Bu durum, bireylerin insan ticareti mağduru olmasında hassasiyet oluşturmaktadır (EGM, 2001, s.32). Ücret, hedeflenen ülke ile göç sürecinde kullanılan yöntemlere göre değişebilmektedir. Türkiye’den AB üyesi devletlere varış ortalama birey başı 6.000 Euro, Orta Doğu veya Güney Doğu Asya ülkelerinden AB üyesi devletlere varış ortalama 40.000 Euro civarında ücret alınmaktadır (Jandl, 2004, s.144). Ancak bu ücretin ekonomik koşullara göre değişebileceğini göz önünde bulundurmak gerekir. (EGM, 2001, s.30). Diğer taraftan, hedeflediği ülke sınırlarında uygun ortamı bulamayan veya belirli bir işte çalışmayan ya da çalışma fırsatı bulamayan bireyler insan ticareti mağduru olabilmektedir. Özellikle kadınlar ve genç yaşta kız çocuklar da fuhuş amaçlı insan ticaretine konu olmaktadır. Bununla beraber, ekonomik dezavantajlarıyla göç eden bireylerin bulunduğu şartlardan faydalanan işverenler veya organize suç örgütleri, bireylerin yaptığı işin karşılığını hiç vermeyerek veya bir kısmını ödeyerek emeklerini sömürmektedir.

Bu nedenle insan ticareti kavramının (human trafficking or trafficking in human beings), küreselleşmenin etkisiyle son yıllarda etkisini ve yaygınlığını artıran göç olgusunun meydana getirdiği en önemli sonuçlarından biri olarak görülmesi gerekir. Son yıllarda kamuoyunun dikkatini çeken insan ticareti kavramı modern kölelik, temel insan hakların ihlali, ulusal ve uluslararası güvenliğe tehdit kavramlarıyla anılmaktadır. Bu temel unsur, göç hareketlerinin neden olduğu bir karanlık sonuç olarak algılanmasını sağlayabilmektedir. Temel olarak insan ticareti; “herhangi bir bireyin hür iradesinin kandırılarak veya çeşitli usuller yardımıyla zor kullanılarak çalıştırılması, hizmet ettirilmeye zorlanması, fuhuş ya da diğer cinsel arzulara istismar edilmesi, organ veya dokularından yararlanılması veya onur kırıcı davranışlara maruz bırakılması” eylemlerini içermektedir. Bununla beraber; zor kullanarak dilendirilmesi, yasal olmayan usullerle evlat edinilmesi, erken yaşta yapılan evlilikler, çocukların savaş ve şiddet suçlarında silahlı veya silahsız olarak kullanılmaları da insan ticareti kapsamında değerlendirilmektedir (UNODC, 2018). Bununla beraber, insan ticareti sadece cinsel sömürü amaçlı olarak değil aynı zamanda emeğin karşılığını vermeyen veya yasal olmayan yollarla zorla çalıştırılması hususlarını da içermektedir.

İnsan ticaretinin temel unsurları incelendiğinde, uluslararası bir hareketliliğin zorunlu olmadığı söylenebilir. Ulusal sınırlar dahilinde temel hukuki unsurlar oluştuğunda insan ticareti kavramından söz edilebilir. Herhangi bir devletin sınırları dahilinde bireylerin fiziksel ya da psikolojik olarak istismar edilmesi, rızası dışında kandırılması, baskı ve şiddete maruz kalarak çalıştırılması esastır (Salt, 2000, s.35). İnsan ticareti mağduru, bireyin eylemin başlangıcında rızası olsa bile kullanılan zorlama araçları hukuki anlamda rızasının yitirilmesine ve iradenin sakatlanmasına yol açmaktadır (Memişoğlu, 2019, s.264). İnsan ticaretini göçmen kaçakçılığından ayıran en önemli unsur, suç fiilinde cebir ve şiddetin bulunmasıdır. Göçmen kaçakçılığında birey ile organize suç grupları arasındaki ilişki göç sürecinin sona ermesiyle son bulurken, insan ticaretinde bireyin özgürlüğü kısıtlandığı ve iradesi baskı altında olduğu için ilişki süreklilik halini almaktadır (Yiğittepe & Çaykara, 2019, s.88). Görüldüğü üzere insan ticareti, bireyin içinde bulunduğu durumdan yararlanılarak rızasının doğrudan ya da dolaylı olarak ele geçirilmesi ve ticaretin konusu olarak mağdur edilmesini içermektedir. Bu şekilde kırılmaz bir döngü içerisine girilmektedir.

Küreselleşmenin etkisiyle beraber, düzenli ve düzensiz göç olgusunda öne çıkan eğilimlerden biri de göç sürecine karar verme aşamasındaki kadınların ağırlığı veya etkisidir. Bu kararın temelinde ise hedef ülkelerde bulunan kayıt dışı ekonominin kadın emeğine olan talebi gelmektedir. Kayıt dışı ekonominin temelinde ise cinsiyete dayalı talep ve ucuz işgücü ihtiyacı bulunmaktadır. Özellikle kadınlara ihtiyaç duyulan alanların başında ise; ev içi temizlik faaliyetleri, çocuk, hasta ve yaşlı vb. bakım hizmetleri, seks/eğlence sektörü gelmektedir (Bakar, 2010, s.30). Kadın göçmenler insan tacirleri tarafından eğlence ve turizm sektöründe seks işçiliğinde kullanılarak sosyal ve psikolojik olarak mağdur edilmektedir (İçduygu, 2006, s.74).

Türkiye'ye yönelik göçün kadınlaşma sürecinin geçmişi, 1990'lı yıllarda meydana gelen siyasi gelişmelere bağlı olarak bavul ticareti ile başlamış olup seks/eğlence sektörü ile ev içi hizmet işlerindeki artışla kendini öne çıkarmıştır (Kaşka, 2009, s.730). Bu talebin meydana getirdiği en önemli sonuç ise insan ticaretine konu olmalarından kaynaklanan mağduriyetlerdir. Uygulamada insan tacirleri olarak da adlandırılan suçlular, kadın mağdurları normal iş ilanları kapsamında rızaları ile sürece dahil etmektedir. İnsan tacirleri tarafından sürecin içerisine giren kadınlara belirli bir süre sonra rızaları dışında baskı veya şiddet uygulanarak aşırı miktarda borç senetleri imzalatılmakta, polis-jandarma veya kamu görevlilerini tanıdıkları ve kendilerini kurtaramayacakları yönünde güçlü bir algı oluşturulmaktadır. Bununla beraber, pasaport veya seyahat belgelerine el konularak özgürlükleri kısıtlanmaktadır. Kadın mağdurlar, borçlarını ödemek amacıyla rızaları dışında fuhuş ve eğlence sektöründe köle gibi çalıştırılmaya zorlanmaktadır. Belser (2005, s.12), bu duruma maruz kalan kadınların başta cinsel yollarla bulaşan hastalıklar olmak üzere fizyolojik ve psikolojik sorunlarla karşılaşabildiklerini vurgulamaktadır. Uzun yıllar boyunca kadınların insan ticaretine maruz kalmalarının en temel nedeni; az gelişmiş ülkelerdeki cinsiyete dayalı eşitsizliklerin yaygın olması, erkek istihdamının öncelliği, ataeril toplum içerisindeki ikincil konumları ve cinsel özgürlüğünün bulunmamasıdır (Sever, Demir & Kâhya, 2012, s.19).

Diğer taraftan, siyasi ve sosyal sebeplerle tek başına göç etmek durumunda kalan kadın göçmenler hem göç güzergahında hem de göç edilen ülkede cinsiyetçi yaklaşımlar doğrultusunda insan ticaretine maruz kalabilmekte ve fuhuş sektöründe çalışmaya zorlanabilmektedir. Düzensiz veya düzenli göç hareketlerinin önemli bir bölümü, az gelişmiş ülkelere doğru olduğundan göçmenler alışkın olmadıkları sosyal hayata entegre olamamakta ve özellikle kadınlar insan tacirlerinin kurbanı olabilmektedir. Türkiye genelinde ise, özellikle büyükşehirlerde göçmen gruplarına yönelik uygulanan sosyal ve ekonomik kısıtlamalar nedeniyle kadın göçmenlerin de ailesine katkı sunabilmek amacıyla eğlence ve fuhuş sektöründe para getiren suçları işleyebildikleri düşünülmektedir (Koçanlı, 2024, s.208). Bununla birlikte, uluslararası göç hareketleri kapsamında, göç sürecinde ve sonrasında kadın ve erkeklerin sahip olduğu özellikler nedeniyle farklılıklar taşıdıkları gözlemlenmiştir (Akpınar, 2001, s.91). Kadın göçmenlerin göç kararları irdelendiğinde, genellikle finansal yetersizliklerinin öne çıktığı belirlenmiştir. Kadınlar, finansal konularda yeterli kontrol sahibi olamadıklarından finansal özgürlüklerini elde etmek, toplum içindeki ikincil konumlarından kurtulmak ve refah düzeylerini artırmak amacıyla diğer ülkelere göç edebilmektedirler. Bununla beraber toplum içindeki katı cinsiyet yaklaşımları, eşlerinden fiziksel şiddet görmeleri veya can güvenliklerinin tehlikede olması da göç kararlarında etkili olabilmektedir (Kofman, Phizacklea, Raghuram & Sales, 2000, s.143). Diğer taraftan, kadın göçmenler erkeklere kıyasla yeni toplumlarına daha iyi uyum sağlamalarına karşın göç sürecinde tek başına olmaları, sorumlulukların çoğalması, yoğun duygusal yapıları ve istihdamda ikincil konumları nedeniyle göç sürecinden daha olumsuz etkilenmektedirler (Buz, 2008, s.122). Bu temel yaklaşım çerçevesinde, kadın göçmenlerin tecrübe ettikleri yeni hayatlarının kaynak

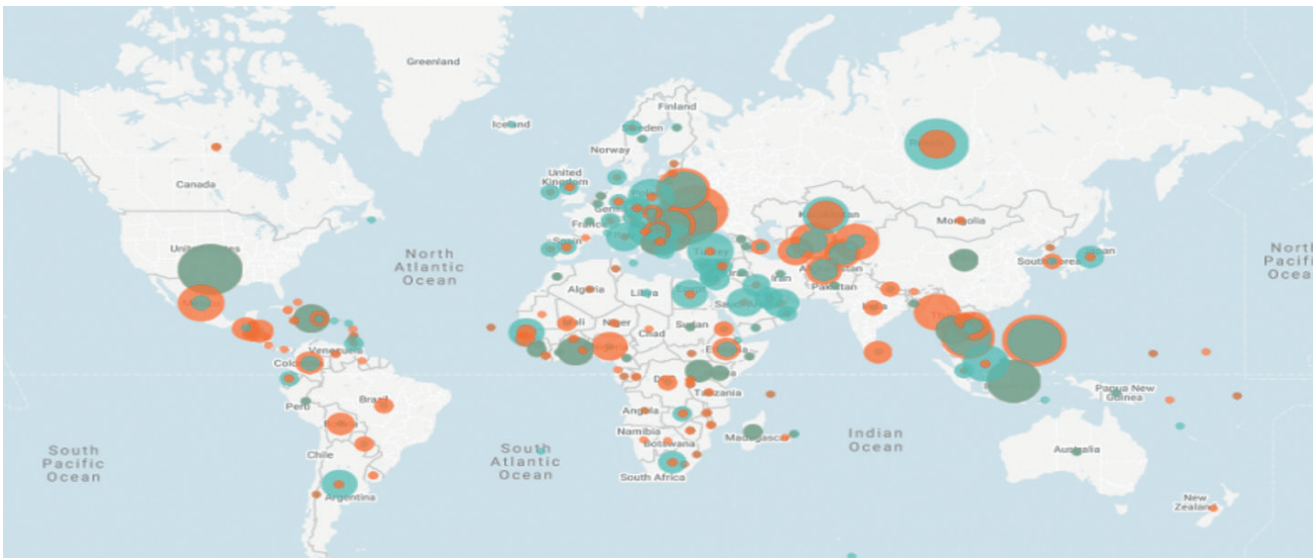
ülkedeki yaşamlarına benzer olması nedeniyle büyük bir hayal kırıklığına uğradıkları ifade edilebilir. Özellikle kültürel ve ekonomik dezavantajlarıyla tek başına göç eden kadın göçmenler, finansal yeterlilikleri kazanmak amacıyla fuhuş ve eğlence sektöründe çalışmaları veya kararını vermeleri insan ticareti sürecinin başlamasına neden olmaktadır.

Göç hareketlerinin karanlık sonuçlarından biri olan insan ticareti, fuhuş ve eğlence sektöründen gelen ve giderek artan talebin bir sonucu kapsamında değerlendirilmelidir. Bu kapsamda Erder ve Kaşka (2003) tarafından hazırlanan IOM İnsan Ticareti Raporu'nda insan ticaretinin temel nedenleri ortaya konmuştur.

“Türkiye’de kayıtlı sektörde istihdam zorlukları ve iş bulma imkanlarına ulaşmadaki sıkıntılar, insan ticaretini motive eden bir zemin oluşmasına fırsat vermektedir. Kayıt dışı ekonominin yasa dışı işyerlerine fırsat verilmesi, diğer taraftan kayıtlı sektörde iş bulmadaki engellerin bir arada olması bir ikilem meydana getirmektedir. Bu ikilem içerisinde özellikle kadın göçmenler gerçek olmayan iş akitleriyle iradeleri sakatlanarak, kendilerini insan ticaretine konu olan alanlarda bulabilmektedir. Türkiye’de yaşanan insan ticareti mağdurları üzerine yapılan bir araştırmada; Türkiye’de yasal iş imkanlarının getirdiği maddi kazanç hedeflerine aldanarak gelen Türkmen, Özbek ve Moldovya uyruklu kadınların ağırlıkta olduğu saptanmıştır. İş ilanlarının gerçek olmaması, yasal iş imkanlarına ulaşmadaki temel yasal sıkıntılar ve yasal kontroldeki sıkıntılar kadınların insan tacirlerinin eline düşmesine ve mağduriyetlerin yaşanmasına neden olduğu tespit edilmiştir.” (Erder & Kaşka, 2003).

Şekil 1

Dünya Geneline Meydana Gelen İnsan Ticareti Vakalarını Gösteren Harita
(Counter Trafficking Data Collaborative, 2020).

Dünya genelinde meydana gelen insan ticareti olayları analiz edildiğinde, cinsel sömürü amaçlı vakalarının ön planda olduğu söylenebilir. Bu kapsamda, dünya genelindeki insan ticareti verilerinin yer aldığı harita incelendiğinde, vakaların çoğunun Avrupa ve Güney Doğu Asya bölgesinde toplandığı tespit edilmiştir. Bu veri çerçevesinde, göç olaylarının yoğun olarak yaşandığı bölgelerde insan ticareti vakalarının yoğunlaşmasının, göç-insan ticareti ilişkisini desteklediği ifade edilebilir.

Uluslararası ve Ulusal Yasal Mevzuat

Bu gelişmelerin yanında, dünya genelinde 2000’li yıllardan itibaren insan ticareti ile kapsamlı bir mücadele başlatılmış ve şüphelilerin ağır bir şekilde cezalandırma çalışmalarına ağırlık verilmiştir. Bu kapsamda, 2000 yılında BM tarafından kabul edilen ve 2003 yılında yürürlüğe giren “Sınırışan Örgütlü Suçlara Karşı BM Sözleşmesi’ne Ek Protokol” ile insan ticareti ve göçmen kaçakçılığı iki ayrı suç kategorisi olarak kabul edilmiştir (Birleşmiş Milletler, 2000).

“(a) İnsan ticareti kuvvet kullanarak veya kuvvet kullanma tehdidi ile veya diğer bir biçimde zorlama, kaçırma, hile, aldatma, nüfuzu kötüye kullanma, kişinin çaresizliğinden yararlanma veya başkası üzerinde denetim yetkisi olan kişilerin rızasını kazanmak için o kişiye veya başkalarına kazanç veya çıkar sağlama yoluyla kişilerin istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması anlamına gelir. İstismar terimi, asgari olarak, başkalarının fuhuşunun istismar edilmesini veya cinsel istismarın başka biçimlerini, zorla çalıştırmayı veya hizmet ettirmeyi, esareti veya esaret benzeri uygulamaları, kulluğu veya organların alınmasını içermektedir.

(b) İnsan ticaretinin (a) bendinde belirtilen yöntemlerden herhangi biriyle yapılmış olması mağdurun bu istismara razı olup olmaması durumu değiştirmeyecektir.

(c) Bu maddenin (a) bendinde öngörülen yöntemlerden herhangi birini içermese bile, çocuğun istismar amaçlı temini, bir yerden bir yere taşınması, devredilmesi, barındırılması veya teslim alınması insan ticareti olarak kabul edilecektir.

(d) On sekiz yaşının altındaki herkes çocuk kabul edilecektir.”

Bu düzenlemeyle birlikte, 2005 yılında imzalanan ve 2008’de yürürlüğe giren “Avrupa Konseyi İnsan Ticaretine Karşı Eylem Sözleşmesi”, insan ticaretine karşı etkin mücadelenin insan hakları ve cinsiyet eşitliği ilkesine dayanması gerektiğini ve ülkelerin mağdurları tespit etme ve koruma sorumluluğu olduğunu daha da önemli hale getirmiştir (Council of Europe, 2005). Türkiye de insan ticareti ile mücadele kapsamında uluslararası sözleşmelerine ilişkin hususları 2003 yılında 4804 Sayılı Kanun ile onaylanmasını uygun bulmuş ve iç hukuk sistemine dahil etmiştir (Resmî Gazete, 2003, 25014). İnsan ticareti suçu, TCK’nın 80’inci maddesinde ayrıntılı olarak düzenlenmiştir. 5237 sayılı Türk Ceza Kanunu’nun 80’inci maddesine göre insan ticareti;

“a) Zorla çalıştırmak, hizmet ettirmek, fuhuş yaptırmak veya esarete tabi kılmak ya da vücut organlarının verilmesini sağlamak maksadıyla, tehdit, baskı, cebir veya şiddet uygulamak, nüfuzu kötüye kullanmak, kandırmak veya kişiler üzerindeki denetim olanaklarından veya çaresizliklerinden yararlanarak rızalarını elde etmek suretiyle kişileri ülkeye sokan, ülke dışına çıkaran, tedarik eden, kaçırarak, bir yerden başka bir yere götüren veya sevk eden ya da barındıran kimseye sekiz yıldan on iki yıla kadar hapis ve on bin güne kadar adli para cezası verilir.

b) Birinci fıkra da belirtilen amaçlarla girilen ve suçu oluşturan fiiller var olduğu takdirde, mağdurun rızası geçersizdir.

c) On sekiz yaşını doldurmamış olanların birinci fıkra da belirtilen maksatlarla tedarik edilmeleri, kaçırılmaları, bir yerden bir yere götürülmeleri veya sevk edilmeleri veya barındırılmaları hallerinde suça ait araç fiillerden hiçbirine başvurulmuş olmasa da faile birinci fıkra da belirtilen cezalar verilir.

d) Bu suçlardan dolayı tüzel kişiler hakkında da güvenlik tedbirlerine hükmolunur.”

80’inci madde ayrıntılı incelendiğinde, uluslararası sözleşmelere uygun olarak yapılan her eylemin cezalandırılma yoluna gidildiği görülmektedir. Özellikle her insan ticareti mağduru için şüphelilerin en az sekiz yıl cezalandırılmasının hedeflenmesi insan ticareti ile mücadelede önemli bir aşama olarak değerlendirilmelidir. Genel olarak; uluslararası göç hareketlerinin göç edilen toplumda önemli sosyal, kültürel, ekonomik ve güvenlik sorunlarına neden olmasının yanında özellikle kadınlar ve kız çocuklar başta olmak üzere bireyler üzerinde sosyolojik ve psikolojik bağlamda çok ciddi sonuçlar meydana getirdiği ifade edilmelidir. En önemlisi, kadınları ve kız çocuklarını fuhuş sektörüne itmesi ve içinden çıkılması veya kurtulması çok zor bir yaşam biçimine yönlendirmesidir. Diğer taraftan, bireylerin emeklerini sömürme bağlamında, TCK 80’inci madde kapsamında değerlendirileceğini göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Özellikle ekonomik dezavantajlarıyla göç eden bireylerin, yeni toplumlarındaki yaşamlarında istihdam, çalışma izinlerinin bulunmaması, emeklerin tam karşılığının verilmemesi veya hiç ödenmemesi gibi hususlar insan ticareti suçu kapsamında değerlendirilmelidir. Özellikle kitlesel göç hareketlilikleri çerçevesinde uzun zamandır Türkiye’de yaşayan Suriye kökenli göçmenlerin 2021 yılı itibarıyla nüfusları incelendiğinde, genç ve yetişkin erkek göçmen nüfusunun %36,24 olduğu tespit edilmiştir. Bu veri, herhangi bir işte çalışıp ailesine bakmakla mükellef bir kitleyi temsil etmektedir. Diğer taraftan, Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının 2021 yılında açıkladığı çalışma izni verilen Suriyeli sayısının 91.500 ve çalışmak zorunda olan erkek nüfusun 799.777 olması göz önünde bulundurulduğunda, popülasyonun %88,56’sının kaçak çalışma zorunda bırakılmasına neden olduğu ifade edilebilir (Koçanlı, 2024, s.186). Farklı bir ifadeyle, genç ve yetişkin erkek nüfusun emeğinin karşılığını alamaması, çalışma ücretinin hiç ödenmemesi veya ücretinin geç verilmesi ya da temel insan haklarına uygun olmayan şartlarda çalıştırılması hususların tamamının insan ticareti kapsamında değerlendirilmesini gerektirmektedir. Bu durum aynı zamanda, bu tür

risklere sahip kitlenin, özellikle ekonomik temelli suçlara yönelerek kendileri ve aile bireyleri için temel geçim kaynağını sağlayacak şekilde hareket edebilecekleri söylenebilir. Bu temel tespitler çerçevesinde, insan ticareti suçunun göçmenlerin cinsel ve emek sömürüsü bağlamında modern köle olarak sömürüldüğü uluslararası göç hareketlerinin ortaya çıkardığı karanlık bir sonuç olarak görülmesi gerektiği güçlü bir şekilde ifade edilmelidir.

Metodoloji

Türkiye’de insan ticareti mağdurlarının tespiti 2000’li yılların başında başlamış ve ilk istatistikler 2005 yılında paylaşılmıştır. 2005 yılından bu yana İçişleri Bakanlığı 3.231 insan ticareti mağduru tespit etmiştir. Bu tarihten itibaren 2007 yılına kadar ağırlıklı olarak Rusya, Moldova, Ukrayna ve Orta Asya ülkelerinden gelen kadınlar insan ticareti mağduru olarak saptanmıştır. 2007 yılından sonra ise Özbekistan, Kırgızistan ve Türkmenistan uyruklu kadınlar, mağduriyetlerin önemli bir bölümünü oluşturmuştur. 2011 yılı sonrasında savaştan kaçıp Türkiye’ye gelen Suriyelilerin sayısı tahmin edilenden fazla olması nedeniyle son yıllarda Suriye uyruklu kadın mağdur miktarında artışlar gözlemlenmiştir (GİB, 2023). Türkiye’de bulunan mağdurlar genellikle Suriye, Türkmenistan, Özbekistan ve Fas ülkelerinden olmakla birlikte, diğer az gelişmemiş ülkelere de kadın mağdurlar bulunmaktadır. Turizmin yoğun olduğu Antalya, Muğla ve İstanbul illerinde insan ticareti vakaları sıklıkla gözlemlenmektedir (GİB, 2023). GİB verileri çerçevesinde, uluslararası göç hareketlerine bağlı olarak Türkiye’de nitel ve nicel bağlamında insan ticareti vakalarının kapsamının genişlediği söylenebilir. Bu temel tespitten yola çıkarak araştırmanın amacı, giriş kısmında ifade edildiği üzere 2012-2021 yılları arasında Jandarma Genel Komutanlığının sorumluluk sahasında meydana gelen insan ticareti vakalarını nicel çerçevede irdelemek ve betimsel olarak mevcut durumu analiz etmektir. Belirlenen temel amaç doğrultusunda araştırmanın problemi giriş kısmında ayrıntılı olarak ortaya konmuştur. Araştırmanın problemi çerçevesinde, insan ticareti verilerinin artışıdaki temel nedenleri incelemek amacıyla Jandarma Genel Komutanlığının sorumluluk bölgesinde cereyan eden veriler analiz edilmiştir.

Yapılan analizin, jandarmanın insan ticareti ile mücadelesinde önemli bir farkındalık kazandıracağı değerlendirilmektedir. Diğer taraftan, jandarma sorumluluk bölgesinde yoğunlukla meydana gelen düzensiz göç olayları ve insan ticareti vakaları ile daha etkin mücadele edebilmek amacıyla 2016 yılından itibaren 23 il genelinde Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Şube Müdürlükleri (GKİT) görev yapmaya başlamıştır. İl merkezlerinin yanında, olayların yoğunlukla meydana geldiği (17) ilçe merkezinde GKİT Kısım Amirliği seviyesinde yapılanma sağlanmıştır (GKİT ile Mücadele Daire Başkanlığı, 2017: 30). Bu araştırmanın Türkiye genelinde görev yapan Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Şube Müdürlüklerinin insan ticareti ile mücadelesinde önemli bir bakış açısı kazandıracağı düşünülmektedir. Bununla birlikte, 2011 yılında Suriye’de başlayan kaos ve kargaşa ortamının yol açtığı kitlesel insan hareketleri ile daha etkin ve sistemli mücadele edebilmek amacıyla kurulan Göç İdaresi Başkanlığının en önemli paydaşı kolluk kuvvetleridir. Bu kapsamda

incelendiğinde, araştırmadan elde edilen sonuçların Göç İdaresi Başkanlığının izleyeceği stratejilerde yardımcı olacağı değerlendirilmektedir. Ayrıca düzensiz göç olayları ve sonuçları ile ilgilenen sivil toplum kuruluşlarının yapacağı çalışmalarda katkılar sunacağı değerlendirilmektedir.

Araştırmanın kapsamı, Jandarma Genel Komutanlığının sorumluluk sahası ve 2012-2021 yılları arasındaki dönem ile sınırlı tutulmuştur. Araştırmanın sadece jandarma sorumluluk sahası ile sınırlandırılmasının en önemli nedeni, Emniyet Genel Müdürlüğünün asayiş suç verilerini diğer kurum ve araştırmacılarla paylaşmak istememesidir. Bu kapsamda, elde edilen araştırma sonuçlarının sadece jandarma sorumluluk sahası ile sınırlı olduğu dikkate alınmalıdır. Suriye’de başlayan kaos ve kargaşa ortamının etkisiyle Türkiye’ye yönelik uluslararası göç hareketleri, 2012 yılından itibaren hızlı bir ivme ile artmaya başlamıştır. Göç ve suç verilerinin 2021 yılından sonra benzerlikler göstermesi ve tekrarlama özelliklerini ortaya koyması nedeniyle araştırmanın zaman dilimi 2012-2021 yılları arasındaki dönem ile sınırlandırılmıştır. JGNK’dan elde edilen veriler doğrultusunda; sorumluluk sahasında yaşayan yabancı uyruklu popülasyonun sürekli yer değiştirmesi, kolluk kuvvetleri sorumluluk alanlarının dinamik özellik göstermesi, suç işleyen şüpheliler bağlamında kolluk kuvvetleri sorumluluk alanlarının önemsiz olması ve düzensiz göçmen miktarının sürekli değişmesi nedenlerinden dolayı jandarma bölgesinde yaşayan yabancı uyruklu nüfusun tam miktarının tespit edilememesi bir sınırlılık olarak değerlendirilmiştir. Bu sınırlılıktan dolayı insan ticareti suç verilerinin nüfusa oranlaması yapılamamıştır. Ayrıca Jandarma Genel Komutanlığından temin edilen verilerin, gerçek veri kapsamında sahadaki durumu ve mutlak doğruları yansıttığı kabul edilmiştir. Araştırma çerçevesinde, jandarma sorumluluk bölgesinde meydana gelen verilere ihtiyaç duyulmuştur. Bu kapsamda, ihtiyaç duyulan verilerin temini amacıyla Jandarma Genel Komutanlığı ve Göç İdaresi Başkanlığına 05 Mart 2022 tarihinde Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsünün üst yazısıyla talep yazısı gönderilmiş ve 03 Haziran 2022 tarihinde olumlu yanıt alınmıştır. Jandarma Genel Komutanlığı ile Göç İdaresi Başkanlığından temin edilen verilerin kullanımına ilişkin 23 Ekim 2023 tarihinde Başkent Üniversitesi Sosyal ve Beşerî Bilimler ve Sanat Kurulundan etik onay alınmıştır.

Araştırmada kullanılmak üzere elde edilen veriler, pozitivist düşüncenin öne sürdüğü özellikler doğrultusunda nicel yöntemler kullanılarak değerlendirilmiştir. Analizlerden elde edilen sonuçlar betimleyici bir yöntemle yorumlanmıştır. Araştırmanın problemi doğrultusunda Jandarma Genel Komutanlığının tüm asayiş olaylarının raporlandığı ve kaydedildiği veri tabanından faydalanılmıştır. Veri tabanı intranet esasla çalışmakta olup dış müdahalelere kapalı bir sistemdir. Jandarma Genel Komutanlığından alınan izne istinaden insan ticareti vakalarına ait veriler ham şekilde temin edilmiştir. Ham veriler kategorilendirilerek tablolara aktarılmış ve analizi yapılmıştır. Araştırma kapsamında yer alan tüm tablolar araştırmacı tarafından oluşturulmuştur. Öncelikle dünya genelindeki insan ticareti suçuna ilişkin veriler incelenerek eğilim ortaya konmaya çalışılmıştır. Müteakiben, tüm

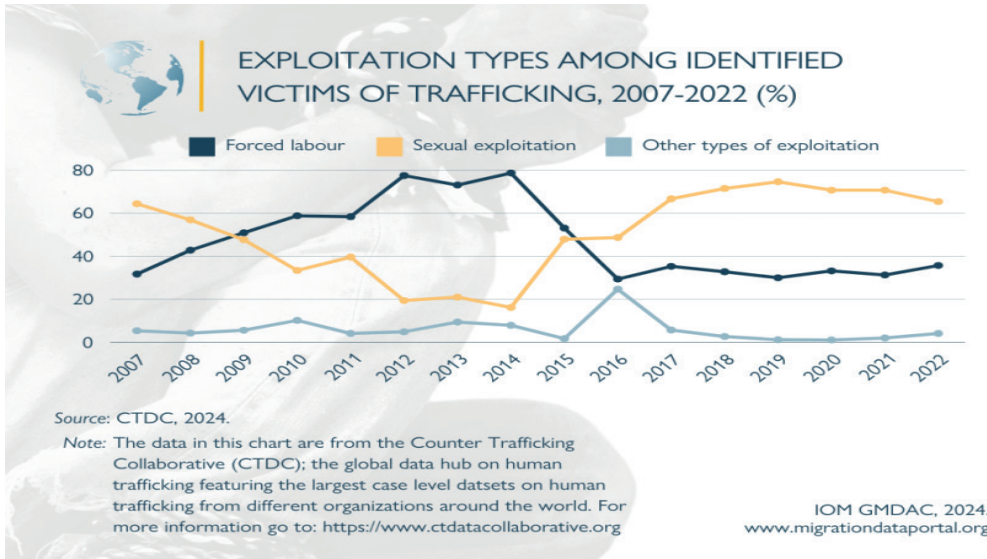
kolluk kuvvetleri bölgesinde meydana gelen insan ticareti verileri irdelenmiştir. Dünya ve Türkiye genelindeki mevcut durumun incelenmesinin ardından belirlenen kapsam ve sınırlılıklar çerçevesinde jandarmanın görev sahasında işlenen insan ticareti ile göçmen kaçakçılığı suçlarına ilişkin veriler analiz edilmiştir. Araştırmanın evreni ise, Türkiye yüzölçümünün %93'üne tekabül eden (81) İl Jandarma Komutanlığının sorumluluk bölgesinde meydana gelen insan ticareti olayları temel alınarak oluşturulmuştur.

Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde Jandarma Genel Komutanlığı ile Göç İdaresi Başkanlığından temin edilen veriler incelenmiş ve mevcut durum analiz edilmiştir. Ancak, öncelikle dünya genelindeki insan ticareti verilerinin irdelenmesiyle genel eğilim ortaya konmuştur.

Şekil 2

Uluslararası İnsan Ticareti Verileri (CTDC, 2024).

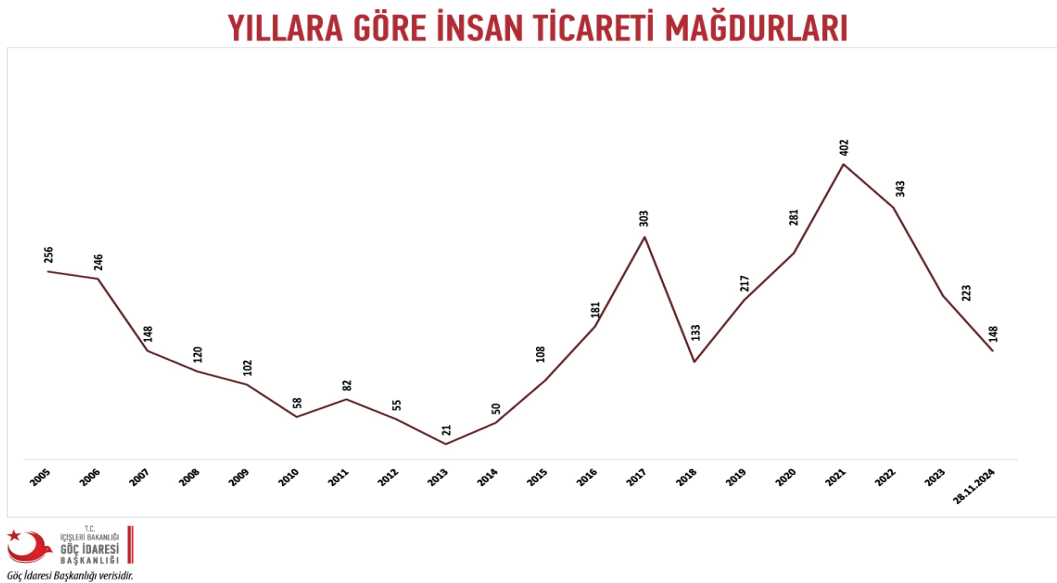
Şekil 2'de bulunan veriler incelendiğinde, cinsel sömürü bağlamındaki insan ticareti vakalarının 2014 yılından itibaren anlamlı bir artış trendi içerisinde olduğu görülmektedir. Emek sömürüsü bağlamındaki verilerinin ise 2012-2014 yılları arasında anlamlı olduğu ifade edilebilir. Müteakip yıllarda önemli bir düşüş eğilimi gösterdiği söylenebilir. Özellikle uluslararası mevzuat kapsamında alınan tedbirlerin, düşüş eğiliminde etkili olduğu değerlendirilmektedir. Ancak dünya genelinde cinselliğe olan talebin devam etmesinin, kadın ve çocuklara yönelik insan ticareti vakalarının devamında etkili olduğu düşünülmektedir.

Dünya genelindeki veriler kapsamında, yılda 600.000-800.000 arasındaki bireyin insan ticaretine maruz kaldığı ve %90'nı kadınlar ile çocukların oluşturduğu belirlenmiştir (Miller vd., 2007). Bununla beraber, BM tarafından 2016 yılında yayınlanan insan ticareti raporunda insan ticareti mağdurların yarısına yakın bir kısmının ülke içindeki mağdurlardan oluştuğu ve çoğunluğunun Batı ve Güney Avrupa'da ikamet ettiği ileri sürülmüştür (UNODC, 2016, s.5). Aslında bu mağdurlarının bir kısmını düzensiz göçmenler, diğer bir bölümünü de turistik vizeyle gelen ve suçluların gerçek niyetlerini sezinleyemeden iradeleri kandırılan bireyler oluşturmaktadır. Özellikle göçmen kaçakçıları veya insan tacirleri tarafından çeşitli yöntemlerle mağdurlar kandırılarak insan ticareti kurbanı veya mağduru olabilmektedirler (O'Neill, 1999).

Bu tespitleir yanı sıra, dünya genelinde 49,6 milyon civarında insan ticareti mağdurunun bulunduğu değerlendirilmektedir. Bu mağdurların 12 milyonunu çocuklar oluşturmaktadır. Bireylerin cinsel ve emek sömürüsü anlamında ticarete konu olması yaklaşık 150 milyar dolarlık bir sektörü ortaya çıkarmıştır (Our Rescue, 2024). Uluslararası Göç Örgütü'nün İnsan Ticaretiyle Mücadele Veri Kolektifi (CTDC), verilerine göre mağdurların büyük bir kısmı kadındır ve insan ticareti ağırlıklı olarak cinsel sömürüye konu olan kadın ve kız çocuklarını etkileyen bir suç olarak görülmektedir. Ancak zamanla uluslararası mevzuat kapsamında emek sömürüsü de insan ticareti kapsamına alındığından erkek mağdurların sayısı da zamanla yükselmiştir. 2002 ve 2022 yılları arasında tespit edilen insan ticareti mağdurlarını; Ukrayna (%16), Filipinler (%11), Amerika Birleşik Devletleri (%10), Moldova Cumhuriyeti (%9) ve Meksika (%7) kökenli bireyler oluşturmaktadır (Migration Data Portal, 2024).

Şekil 3

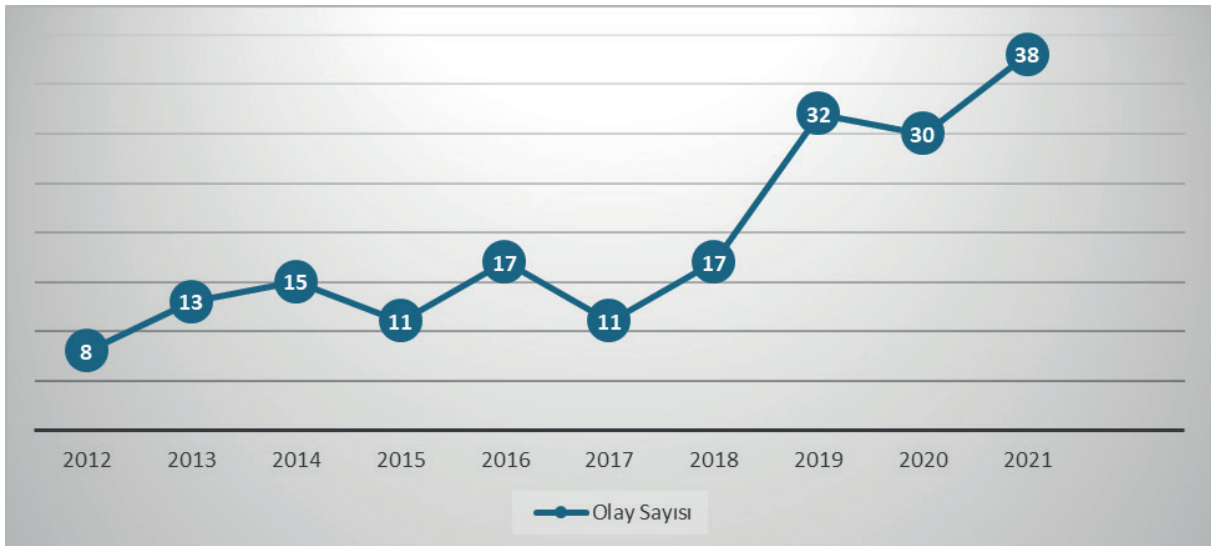
2005-2023 Yılları Arasındaki İnsan Ticareti Mağdurların Durumu (GİB, 2023).

Türkiye genelindeki mevcut durum şekil 3'te gösterilmiştir. Şekildeki veriler incelendiğinde, 2005-2013 yılları arasında bir düşüş eğiliminin olduğu görülmektedir. Ancak 2014-2017 yılları arasında uluslararası göç hareketlerinin etkisiyle, 2014 yılından itibaren mağdur sayısında önemli artışlar kaydedilmiştir. Vaka sayılarının 2021 yılında ise zirve yapması, insan ticareti ile mücadelede önemli bir eşik olarak kabul edilmesi gerekliliğini ortaya koymaktadır. Zira, 2021 yılı Türkiye genelinde bulunan düzensiz göçmenlerin ve geçici koruma statüsünde bulunan Suriyelilerin en fazla sayıda bulunduğu yıldır. Bu veri, uluslararası göç hareketleri ile insan ticareti vaka miktarları arasındaki ilişkiyi göstermesi açısından anlamlı bir tespit olarak ifade edilebilir. Özellikle Suriye'de yaşanan çatışmalar ve Türkiye'ye gelen göç dalgasının bu artışı ortaya çıkardığı belirtilebilir. İnsan ticareti mağdurlarının istismar şekillerine bakıldığında ilk sırada cinsel sömürü gelmektedir. İnsan ticareti mağdurlarının uyrukları incelendiğinde; Özbekistan, Afganistan, Fas, Suriye, Kırgızistan ve Özbekistan'ın ilk sıralarda yer aldığı görülmektedir. Türkiye'deki mağdurların çoğunluğunu Suriye, Türkmenistan, Özbekistan ve Fas ülkelerinden gelenler oluşturmakla beraber diğer gelişmemiş ülkelere mensup kadın mağdurlar da bulunmaktadır. Özellikle ev içi temizlik işleri, yaşlı ve çocuk bakım hizmetleri iş ilanlarına istinaden yüksek kazanç vaatlerine aldanıp Türkiye'ye turist vizesiyle gelen kadınlar belirli bir süre sonra insan tacirleri tarafından pasaportlarına el konularak fuhuş ve eğlence sektöründe zorla çalıştırmaktadırlar (GİB, 2023). Özer tarafından yapılan bir araştırmada; insan ticareti mağdurlarının çoğunluğunu Orta Asya ülkelerinden gelen kadınların (Türkmenistan, Özbekistan, Moldovya vb.) oluşturduğu, Türkiye'de verilen ev içi hizmet ilanları doğrultusunda Türkiye'ye geldiği ve geldiklerinde ise insan tacirlerinin mağduru oldukları belirlenmiştir (Özer, 2012, s.155).

Şekil 4

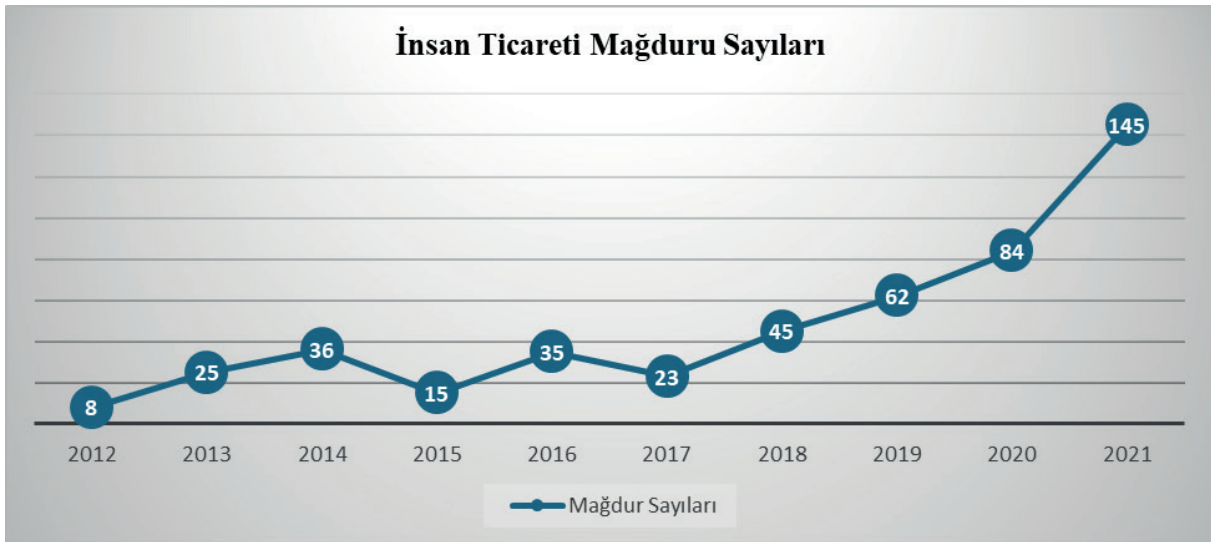
Yıllara Göre Jandarma Sorumluluk Bölgesindeki İnsan Ticareti Olay Sayıları (JGNK'nın insan ticareti verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

Jandarma sorumluluk bölgesinde 2012-2021 yılları arasında meydana gelen insan ticareti suçu olay sayıları ise şekil 4'te gösterilmiştir. Şekil incelendiğinde, olay sayılarının 2012-2017 yılları arasında dalgalanmalar gösterdiği ancak 2017 yılından itibaren 2019 yılına kadar bir artış trendi içerisinde olduğu tespit edilmiştir. Özellikle 2018 ve 2019 yılları arasındaki %88,23'lük artış oranının dikkat çektiği ifade edilebilir. 2020 yılında ise dünya genelinde meydana gelen Covid-19 salgını kapsamında alınan katı koruyucu tedbirlerin etkisiyle insan hareketliliğinin azalmasıyla olay sayılarında kısmen düşüş yaşandığı saptanmıştır. Bununla beraber 2021 yılında ise tekrar bir artış trendi içerisinde olduğu belirlenmiştir.

Şekil 5

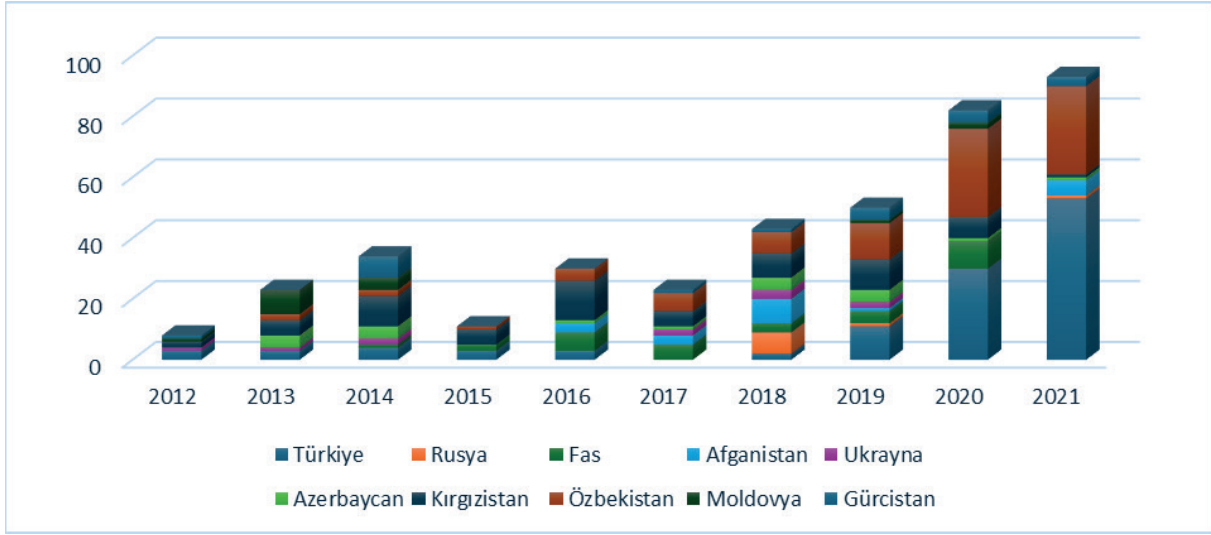
2012-2021 Yılları Arasındaki İnsan Ticareti Mağdurlarının Dağılımı (JGNK'nın insan ticareti verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

Araştırma kapsamındaki zaman aralığına ilişkin insan ticareti suçu mağduru sayıları şekil 5'te sunulmuştur. 2009-2017 yılları arasında mağdur sayılarında artış ve azalışların olduğu görülmektedir. Özellikle göç hareketlerinin yoğunlaştığı 2017 yılından itibaren 2021 yılına kadar mağdur miktarının 6 kat arttığı belirlenmiştir. Bu veri, göç sürecinde ve sonrasında kadın göçmenlerin insan tacirleri tarafından sıklıkla mağdur edildiklerini göstermektedir. 2021 yılında ise belirtilen zaman aralığındaki en yüksek mağdur sayısına ulaşıldığı tespit edilmiştir. Özellikle eğitim düzeyi düşük ve nitelikli bir mesleği olmayan kadın göçmenler, fuhuş ve eğlence sektörü tarafından daha kolay hedef alınmaktadır. Göç sürecinde, kadın göçmenler erkeklere kıyasla daha kolay insan ticareti mağduru olabilmektedir. Bu durum, kadın göçmenlerin mağduriyet seviyesini ve miktarını artırabilmektedir. Diğer taraftan, mağdur miktarlarındaki anlamlı artışın uluslararası göç hareketlerinin karanlık yüzünü gösterdiği ifade edilmelidir.

Şekil 6

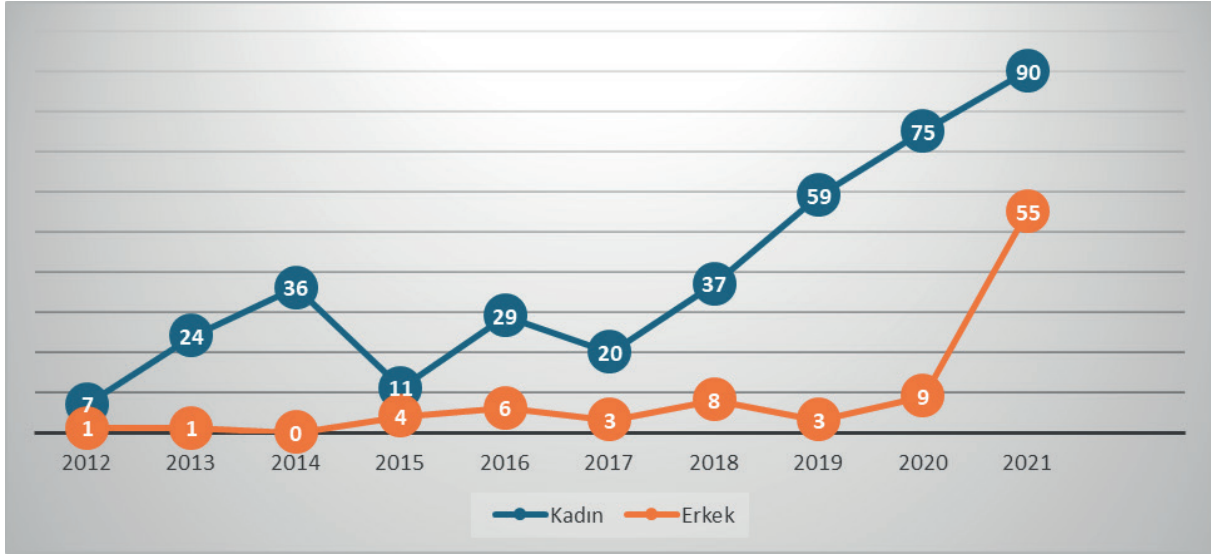
İnsan Ticareti Suçu Mağdurlarının Uyruklarına Göre Dağılımı (JGNK'nın insan ticareti verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

İnsan ticaretinin bir insanlık suçu olduğu ve insan onuru ile bağdaşmadığı küresel düzeyde kabul gören bir gerçektir. İnsan ticareti suçu hem cinsel hem de emek sömürüsü bağlamında ulusal ve uluslararası mevzuat çerçevesinde kabul edilen önemli bir suç türüdür. Özellikle 2000'li yıllardan itibaren başlayan uluslararası farkındalık, ilk etapta cinsel sömürü ve fuhuş amaçlı kadın ve çocukların mağdur edilmesine yönelik olmuştur. Müteakiben bireylerin emeklerin sömürülmesine yönelik mücadele genişlemiştir. Gerek ulusal gerekse uluslararası insan ticareti verilerinde erkek mağdurlar miktarlarının artışı bu temel anlayış doğrultusunda değerlendirmek gerekmektedir. Şekil 6'da bulunan veriler incelendiğinde, 2012-2018 yılları arasında 2015 ve 2017 yılları hariç olmak üzere kümülatif bir artış eğilimine sahip olduğu görülmektedir. Özbekistan, Türkmenistan ve Moldavya ülkelerine ait mağdurların ön planda olduğu belirtilebilir. 2019 yılından itibaren ise Türk mağdurlarının ağırlığının artmaya başladığı saptanmıştır. Bununla beraber, Özbekistan, Kırgızistan, Fas ve Afganistan ülkelerine ait mağdurlar da artış içerisindedir. Özellikle Türk mağdurlarındaki artışın temel nedeninin, insan ticareti suçunun TCK'nın 80'inci madde kapsamında ayrıntılı değerlendirilmesinden kaynaklandığı düşünülmektedir.

Şekil 7

İnsan Ticareti Suç Mağdurlarının Cinsiyetleri (JGNK'nın insan ticareti verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

Şekil 7’de insan ticareti mağdurlarının cinsiyetleri incelenmiştir. Yapılan analizde, mağdurların %75’inin kadın ve %25’nin erkek olduğu bulgularına ulaşılmıştır. Kadın mağdurların erkeklere göre açık bir şekilde fazla sayıda olması, insan ticaretinde esas gayenin cinsel yönden sömürme olduğu düşüncesini kuvvetlendirmektedir. Özellikle 2017 yılından itibaren kadın mağdurların artışının çok anlamlı olduğu değerlendirilmektedir. Özellikle Suriye’de meydana gelen iç savaş, kaos ve kargaşa hareketleri doğrultusunda Türkiye’ye yönelik kitlesel göç akınları ile Türkiye’nin uyguladığı açık kapı politikası göçmen miktarının artışında çok etkili olmuştur. 2021 yılı itibarıyla, Türkiye’de yaşayan Suriyeli göçmenlerin %47,76’sının kadınlardan oluştuğu saptanmıştır. 15-34 yaş grubunda bulunan genç kadınların oranı ise %35,02 olarak tespit edilmiştir (Koçanlı, 2024, s.185). Diğer ülkelere ait kadın düzensiz göçmenlerin oranı %20,91 olarak tespit edilmiştir (Koçanlı, 2024, s.175). Suriye kökenli kadın düzensiz göçmen oranının diğer düzensiz göçmenlere kıyasla fazla olması, bazı kadın göçmenleri ailelerine maddi kazanç getirmek maksadıyla fuhuş ve eğlence sektörüne yönlendirdiği düşünülmektedir. Ayrıca, siyasi ve sosyal sebeplerle tek başına göç etmek durumunda kalan kadın göçmenler hem göç güzergahında hem de göç edilen ülkede cinsiyetçi yaklaşımlar doğrultusunda insan ticaretine maruz kalabilmekte ve fuhuş sektöründe çalışmaya zorlanabilmektedir. 2017-2021 yılları arasındaki kadın mağdur artışını, bu temel veriler çerçevesinde değerlendirmek gerekmektedir. 2020 ve 2021 yıllarında meydana gelen erkek mağdur sayısındaki artışın temelinde, emek sömürsüne yapılan işlem sayısının yükselmeye başlaması yer almaktadır.

Şekil 8

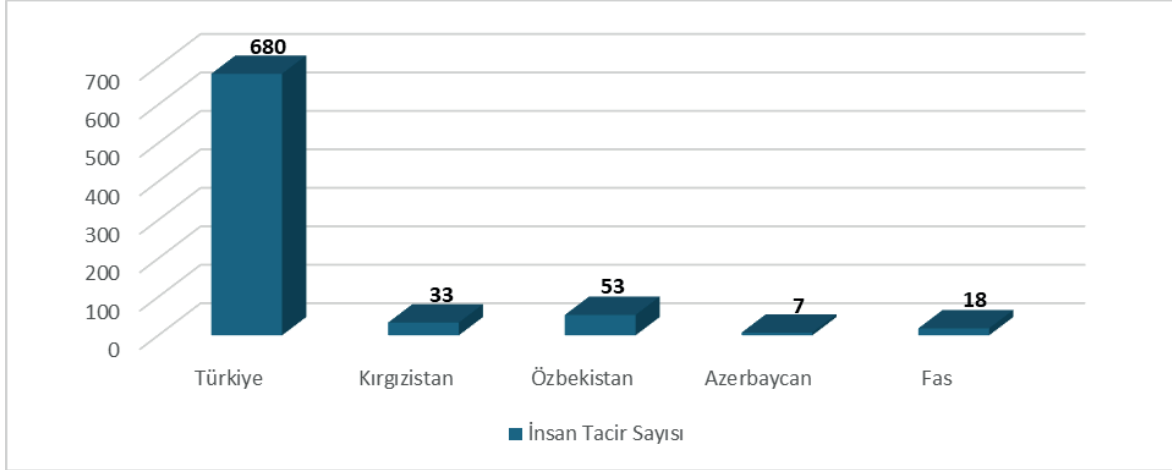
Jandarma Sorumluluk Bölgesinde İnsan Ticareti Suçunun En Fazla Görüldüğü Beş İl (JGNK'nın insan ticareti verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

Jandarma sorumluluk bölgesinde insan ticareti sık rastlanılan bir suç türü olmamakla birlikte, araştırma zaman aralığı kapsamında 33 ilde insan ticareti suç kayıtlarına ulaşılmıştır. Yapılan analizler, insan ticareti suçunun Antalya ve Muğla ilerinde yoğunlaştığını göstermiştir. Özellikle, turizm ve ticari hareketliliğinin fazla olduğu yerlerde insan ticareti vakalarının meydana gelmesinin, erkek bireylerin cinselliğe olan talebin artışıyla doğru orantılı olduğu düşünülmektedir. Bu bağlamda, insan ticareti suçu ile en fazla karşılaşılan beş ilin bulguları şekil 8'de gösterilmiştir.

Şekil 9

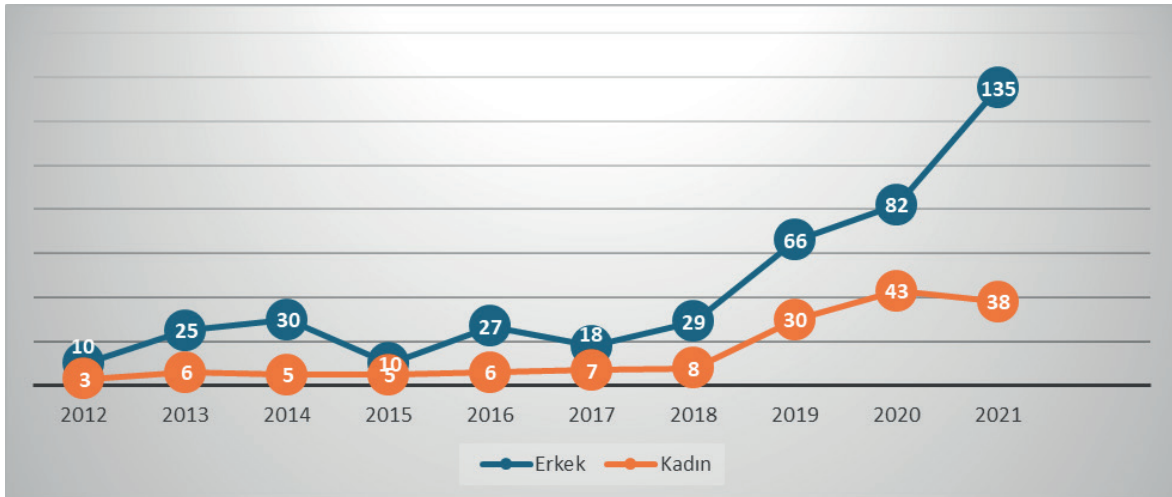
İnsan Tacirlerinin Uyruklarına Göre En Fazla İnsan Taciri ile Karşılaşılan Beş Ülke (JGNK'nın insan ticareti verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

Konusu suç teşkil eden amaçlarla insan ticareti suçunu işleyen insan tacirlerinin, 13 farklı ülkeye mensup oldukları bilgisi araştırma bulguları arasındadır. Jandarma sorumluluk bölgesinde insan ticareti suçunu işleyen şüphelilerinin oldukça büyük bir kısmı, insan taciri konumundaki Türk uyruklulardan oluşmaktadır. Elde edilen bulgulara göre, toplam insan tacirinin %86'sı Türk uyrukludur. Müteakiben, Özbekler insan taciri bağlamında ikinci ülke konumundadır. Kadın mağdur miktarı ile insan taciri sayısı arasında anlamlı bir ilişkiden söz edilebilir. İnsan tacirlerinin uyruklarına göre en fazla insan tacirinin görüldüğü beş ülkeye ilişkin bulgular şekil 9 ile gösterilmiştir.

Şekil 10

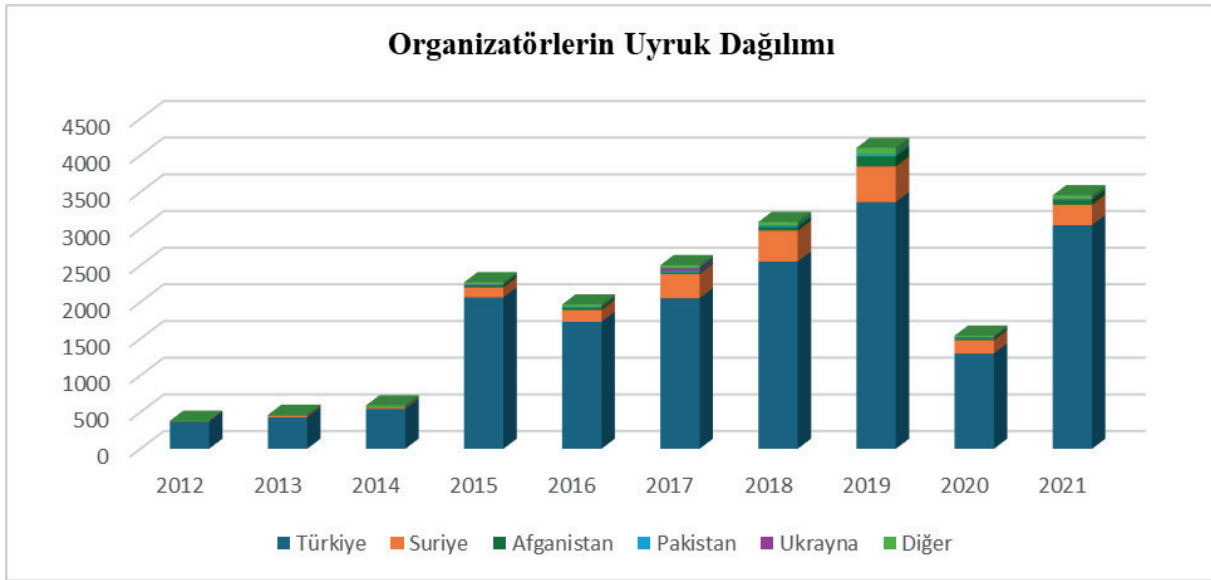
İnsan Ticareti Suçu Şüphelilerinin Cinsiyetleri (JGNK'nın insan ticareti verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

İnsan ticareti suçunu işleyen insan tacirlerinin cinsiyet bilgileri analiz edildiğinde, jandarma sorumluluk bölgesinde gerçekleşen suç kayıtlarına göre bu suçu işleyenlerin 638'nin (%65) erkek, 227'sinin (%35) kadın olduğu bulgusuna ulaşılmıştır. Bu bulgudan hareketle, mağdurlarının çok büyük bir bölümünü (%91) kadınların oluşturduğu insan ticareti suçunun şüphelileri arasında kadın suçlu sayısının hiç azımsanmayacak düzeyde olduğu görülmektedir. İnsan ticareti mağdur miktarı ile insan taciri sayısı arasında anlamlı bir ilişkinin varlığı söz konusudur.

Şekil 11

2012-2021 Yılları Arasında JGNK'nın Sorumluluk Bölgesinde Yakalanan Organizatörlerin Uyruk Dağılımı (JGNK'nın düzensiz göç verileri analiz edilerek araştırmacı tarafından oluşturulmuştur.)

İnsan ticareti suçunu değerlendirirken, göçmen kaçakçılığı suçunu işleyen şüphelilerin verilerini göz önünde bulundurmak gerekmektedir. Özellikle, 2017 yılından sonra insan ticareti vakalarının artışı ile göçmen kaçakçılığı verilerinin yükselişi arasında anlamlı bir ilişki söz konusudur. Uluslararası göç hareketlerinde etkili bir rolü bulunan göçmen kaçakçılığına ilişkin olay miktarları ile insan taciri ve insan ticareti verileri arasında anlamlı bir ilişkinin olduğu değerlendirilmektedir. Her üç veri bir arada değerlendirildiğinde, 2017 yılından itibaren anlamlı bir artış eğilimi bulunmaktadır. Bu artışın temelinde, Türkiye'nin Suriye kökenli göçmenlere yönelik uyguladığı açık kapı politikasının, insan taciri ve göçmen kaçakçıları tarafından suistimal edilmesi yer almaktadır. Yapılan analizler sonucunda, Türkiye'ye düzensiz göçmen geçişini sağlayan organizatörlerin 45 farklı ülkeden olduğu neticesine ulaşılmıştır. Organizatörlerin nitelikli bir kısmının Türk uyruklu olduğu belirlenmiştir. Bununla birlikte; Suriye, Afganistan, Pakistan ve Ukrayna uyruklu organizatör miktarının diğer ülkelere göre ön plana çıktığı tespit edilmiştir. Şekil incelendiğinde, organizatörlerin %85,65'nin Türkiye'den olduğu anlaşılmaktadır. Müteakiben,

Suriye ve Afgan uyruklu göçmen kaçakçılarının yoğunluğu öne çıkmıştır. Bununla beraber, göçmen kaçakçılarının çoğunun Türk uyruklu olması göç sürecinin daha başlamadan Türkiye’den planlandığını ve yönetildiğini göstermektedir.

Sonuç ve Öneriler

İnsan ticareti olgusu, meydana getirdiği sonuçlar bağlamında sadece mağdurların kendisini değil, aynı zamanda ailelerini, yakın çevrelerini ve yaşadıkları toplumu da etkileyebilmektedir. Toplum genelinde sosyal, kültürel, ekonomik ve güvenlik anlamında birçok sorunlara yol açtığı düşünülmektedir. Bununla beraber; çalışma ve sosyal sistemini, cinsiyet eşitsizliklerini ve ahlaki normları etkileyen bir süreç olarak değerlendirilmelidir. Önceden ifade edildiği üzere, insan ticareti olgusu uluslararası göç hareketlerinin meydana getirdiği önemli karanlık sonuçlardan biridir. Aynı zamanda bireylerin yasal sınır geçişleri kapsamında ortaya çıkan önemli bir neticedir. Hem ulusal hem de uluslararası özelliği ön planda olan ve organize suç yapılanmaları vasıtasıyla yaygınlığını ve etkisini artıran önemli bir suç türüdür. Kaynak ülkelerde yaşanan ekonomik sorunlar, cinsiyet ayrımcılıklarının yüksek olması, aile içi ve kadına yönelik şiddetin yaygınlığı, işsizlik oranların yüksekliği, yaşanan iç savaşlar ve kaos hareketleri kapsamında birçok birey kendilerinin ve aile bireylerinin daha güvenli bir ortamda yaşamalarını ve refah düzeyi yüksek bir hayat sürmelerini sağlamak amacıyla varoluşlarından bu yana sürekli göç hareketliliği içinde olmuşlardır. Küreselliğin yaygınlaşması ve etkisiyle uluslararası göç hareketleri, geçmişe kıyasla daha da fazlalaşmış ve meydana getirdiği sorunlar daha şiddetli olmaya başlamıştır. Cinselliğe olan talebin sürekli gündemde olması, kadın ve çocukların fuhuş amaçlı sömürülmelerine neden olmaktadır. Diğer taraftan, kaynak ülkelerde yaşanan ekonomik sorunlar ve yüksek işsizlik oranları türü nedenlerle transit ve hedef ülkelere göç eden birçok birey ekonomik güçlüklerle karşılaşmakta ve mevcut durumları da insan tacirleri veya organize suç oluşumları tarafından emeklerinin sömürülmesine, yasa dışı çalıştırılmalarına veya ücretlerinin tam verilmemesine yol açmaktadır. Belirtilen nedenlerde göç eden bireylerin yoğunluğunu genellikle erkekler oluşturduğundan, emek sömürüsü bağlamında erkekler mağdur edilmektedir. Her iki temel neden, insan ticareti suç verilerinin kümülatif bir şekilde artmasını ve sorunlarının çoğalmasını sağlamaktadır.

Türkiye’nin diğer bölge ülkelerine kıyasla ekonomik yapısının istikrarlı olması, AB devletlerine geçiş imkânı vermesi, Avrupa Birliği’nin katı göç ve sınır politikası ve Türkiye’nin coğrafi konumu gibi nedenler birçok bireyin transit ve hedef ülke bağlamında Türkiye’yi tercih sebebi olabilmektedir. Belirtilen unsurlar, son yıllarda göç kararı veren birçok bireyin ilk tercihi olmasını sağlamaktadır. Yapılan analizde de insan ticareti verilerinin kümülatif artış eğilimine sahip olması, bu değerlendirmeyi destekler niteliktedir. Özellikle uluslararası göç hareketleriyle gelen göçmenlerin sahip olduğu sosyal ve ekonomik güçlükler, birçok bireyin kendi iradesi dışında davranmasına yol açarak suçların sıklıkla işlendiği bölgelerde bulunmasına ve suç gruplarının eline düşmesine

neden olabilmektedir. Merton tarafından geliştirilen gerilim teorisi, daha refah bir yaşam kurmak amacıyla farklı bir ülkeye göç eden bireylerin, finansal özgürlüklerini kazanmak amacıyla yoğun gayret sergileyeceklerini ön görmektedir. Ancak göç edilen toplum üyeleri ile kıyaslandığında ekonomik ve sosyal anlamda dezavantajlara sahip olmalarından ötürü oldukça sınırlandırılmış olabilecekleri ve mevcut durumun da kendilerini suç ortamına daha rahat sürükleyebilecekleri ileri sürülmektedir. Belirtilen bu koşulların varlığı, insan tacirlerinin sıklıkla bulunduğu bölgeye daha rahat yaklaşmasını ve insan ticareti mağduru olmasını sağlayabilmektedir. Ekonomik özgürlüklerini kazanma yönünde geliştirilen davranış şekilleri, bireyleri içinde çıkılamayacak bir döngüye girmelerini sağlamaktadır. Diğer bir ifadeyle, bireylerin mağduriyetlerini içinde yaşadıkları sosyal ve ekonomik şartlar ortaya çıkarmaktadır. Bulgular bölümünde, insan ticareti mağdurların miktarı, insan tacirleri ile göçmen kaçakçılarının sayısı arasında tespit edilen anlamlı ilişkinin varlığı da bu değerlendirmeyi desteklemektedir. Bu temel tespitler çerçevesinde, araştırma problemi kapsamında ortaya konan insan ticareti verilerinin artışında, son yıllarda etkisini ve yaygınlığını artıran uluslararası göç hareketleri kapsamında Türkiye'ye göç eden ve uzun bir süredir yaşayan göçmen gruplarının sahip olduğu sosyal ve ekonomik güçlüklerin etkili olduğu değerlendirilmektedir. Bahse konu güçlükler, bireyleri organize suç gruplarına veya bireysel suçlulara yönlendirmekte ve içinde çıkılması zor bir sürecin içerisine sokmaktadır.

Bireylerin insan ticaretine konu olmasını ve mağdur edilmesini önlemek veya mücadele etkinliğini artırmak amacıyla yasal mevzuat temelinde yeknesak çabaları gerektirmektedir. Özellikle son yıllarda, insan ticareti suçuna yönelik cezai şartlarının ağırlaştırılması çok yerinde bir davranış olmakla beraber caydırıcılığının artırılması amacıyla tekrar değerlendirilmesini ortaya çıkarmaktadır. Bu nedenle TCK'nın 79 ve 80'inci maddelerinde düzenlenen yaptırımların ağırlaştırılması ve insan tacirleri ile göçmen kaçakçılarına yönelik düzenlenmenin tekrar değerlendirilmesi gerekmektedir. Bu mücadelede tek önemli gayret, insan ticareti mağdurlarının yakalanması ve koruma altına alınması değildir. Özellikle, insan tacirleri ile göçmen kaçakçılarının yakalanarak mal varlıklarının müsadere edilmesi ve verilen ceza sürelerinin artırılması yeknesak mücadele gayretlerini artıracaktır. Bununla birlikte Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığının, bireylerin emeklerinin sömürülmesini önleyecek ve caydıracak yasal düzenlemelere ağırlık vermesi gerekmektedir. Özellikle göçmenlere yönelik yasal çalışma izin süreçlerinin kolaylaştırılarak yasal çalışma izin miktarlarının artırılması önemli bir gayret olacaktır. Diğer taraftan, TCK'nın 227'nci maddesinde düzenlenen fuhuş suçunda yer alan; fuhşa teşvik eden, kolaylaştıran, yer temin eden ve aracılık eden kişilere yönelik üst ceza miktarının yükseltilmesinin, insan ticareti ile mücadele etkinliğinin artırılmasını sağlayacağı değerlendirilmektedir.

Extended Summary

In recent years, with the increase in international migration movements, the scope of the areas it affects has expanded in the context of its consequences. Human trafficking is one of the most important consequences of migration movements. During the migration process, suspects or organized crime formations that take advantage of the social and economic difficulties of individuals are subject to human trafficking in the context of both sexual and labor exploitation by deceiving individuals with various methods in order to achieve the lifestyle targeted by the migrant. On the other hand, trafficking in human beings is not only a type of crime in which migrants are victimized, but it should also be considered a type of crime in which resident individuals can also be victimized. Within the framework of this basic approach, the phenomenon of human trafficking is closely related to human trafficking and migrant smuggling. In order to evaluate the situation of victims of human trafficking, it is necessary to evaluate it together with human trafficking and migrant smuggling. Due to Turkey's location on transit migration routes and its transition from being a transit country to a destination country in recent years, the number of migrants living or sheltering within Turkey's borders has increased considerably. This has led to many economic, social and security problems across the country. These problems lead to sexual and labor exploitation of migrants and cause a cumulative increase. For this reason, the problem of the research was determined as "Which factors are effective in the increase of human trafficking incidents among migrants within the scope of international migration movements in the gendarmerie's area of responsibility?". The reasons such as Turkey's stable economic structure compared to other countries in the region, the possibility of transit to the European Union (EU) members, the strict immigration and border policy of the EU and Turkey's geographical location may be the reason why many individuals prefer Turkey as a transit and destination country. Within the scope of the mentioned factors, Turkey has become the first choice of many individuals who have decided to migrate in recent years. The fact that trafficking in human beings data has a cumulative upward trend in the analysis supports this assessment. Especially the social and economic difficulties of migrants arriving through international migration movements may cause many individuals to act against their will, causing them to be in areas where crimes are frequently committed and to fall into the hands of criminal groups. The tension theory developed by Merton predicts that individuals who migrate to a different country in order to build a more prosperous life will make intense efforts to gain financial freedom. However, it is argued that they may be highly restricted due to their economic and social disadvantages compared to the members of the society to which they migrate and that the current situation may drag them more easily into the criminal environment. The existence of these conditions may enable traffickers to approach the region more easily and become victims of human trafficking. Behavioural patterns developed in order to gain economic freedom enable individuals to enter into a cycle that they cannot get out of. In other words, the victimization of individuals is caused by the social and economic conditions in which they live. The existence of a significant relationship between the number of

victims of human trafficking and the number of human traffickers and migrant smugglers in the findings section supports this assessment. Within the framework of these basic determinations, it is evaluated that the social and economic difficulties of migrant groups who migrated to Turkey within the scope of international migration movements that have increased their impact and prevalence in recent years and who have been living in Turkey for a long time are effective in the increase of human trafficking data put forward within the scope of the research problem. These difficulties lead individuals to organized crime groups or individual criminals and put them into a difficult process. In order to prevent individuals from being trafficked and victimized or to increase the effectiveness of the fight against trafficking in human beings, uniform efforts are required on the basis of legislation. Especially in recent years, the aggravation of the penal conditions for the crime of human trafficking is a very appropriate behavior, but it reveals that it should be re-evaluated in order to increase its deterrence.

Kaynakça

- Abadinsky, H. (1997). *Organized crime*. 5th edn, Nelson-Hall.
- Akçadağ, E. (2012). *Yasadışı göç ve Türkiye*. Ankara: Bilge Adamlar Stratejik Araştırma Merkezi Yayınları, Rapor No: 42.
- Akpınar, A. (2001). Uluslararası göç bağlamında kimlik krizleri ve kimlik kurgulamaları. *Toplumbilim*, 14, Cilt Kültürel Çalışmalar Özel Sayısı, 91-104.
- Aktek, M. & Kaygısız, Ü. (2018). Türkiye’de göç yönetimi. *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 23(2), 579-604. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/1005847>
- Alpman, P. S. & Yarcı, S. (2018). Suç, göç ve kimlik: Suç teorilerinde göç olgusu. *Turkish Studies*, 13(18), 143-158. <http://dx.doi.org/10.7827/TurkishStudies.14098>
- Atasü Topçuoğlu, R. (2015). *Ideology and the fight against human trafficking*. Routledge.
- Bakar, N. (2010). *Düzensiz göç ve fuhuş amaçlı kadın ticareti: Türkiye örneği ve İsveç modeli üzerine tartışmalar*. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi), İstanbul Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Kadın Çalışmaları Bilim Dalı.
- Belser, P. (2005). *Forced labour and human trafficking: Estimating the profits*. International Labour Organization Press.
- Birleşmiş Milletler, (2000). *Sınır Aşan Örgütlü Suçlarla Mücadele Sözleşmesine Ek İnsan Ticaretinin, Özellikle Kadın ve Çocuk Ticaretinin Önlenmesine, Durdurulmasına ve Cezalandırılmasına İlişkin Protokol*, Viyana. https://www.unodc.org/documents/treaties/Special/2000_Protocol_to_Prevent_2C_Suppress_and_Punish_Trafficking_in_Persons.pdf
- Buz, S. (2008). Türkiye sığınma sisteminin sosyal boyutu. *TBB Dergisi*, 76(0), 120-130. <https://tbbdergisi.barobirlik.org.tr/m2008-77-434>
- Council of Europe, (2005). *Convention on action against trafficking in human beings*. Council of Europe Treaty Series-No. 197. <https://rm.coe.int/168008371d>
- Counter Trafficking Data Collaborative, (2020). <https://www.ctdatacollaborative.org/>
- Counter Trafficking Data Collaborative, (2024). Global data hub. <https://www.ctdatacollaborative.org/#no-back>
- Çağlar, T. (2018). Göç çalışmaları için kavramsal bir çerçeve. *Toros Üniversitesi İİSBF Sosyal Bilimler Dergisi*, 5(8), 26-49. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/iisbf/issue/37674/413560>
- Delice, M. & Yaşar, M. (2014). Göç ve siddet suçları ilişkisinin incelenmesi. *Akademik Barış Dergisi*, 44(2), 115-144. <https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/382858>
- Deniz, O. (2009). *Uluslararası göçler ve Türkiye’ye yansımaları (sığınmacılar, mülteciler ve yasadışı göçmenler)*. Çantay Yayınevi.

- Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), (2001). *Dünyada ve Türkiye’de yasa dışı göç*. EGM Yabancılar Hudut İltica Dairesi Başkanlığı.
- Emniyet Genel Müdürlüğü (EGM), (2019). Hudut kapıları. <http://www.hudutkapilari.pol.tr/Sayfalar/Deniz-Yolu-Hudut-Kap%C4%B1lar%C4%B1.aspx>,
- Erdentuğ, A. S. (1977). Suç kavramının kültür farklılığı açısından değerlendirilmesi. *Ankara Üniversitesi DTCF Antropoloji Dergisi*, 10(1), 75-84. https://doi.org/10.1501/antro_0000000150
- Erder, S. & Kaşka, S. (2003). Düzensiz göç ve kadın ticareti: Türkiye örneği. IOM Yayınları.
- Erder, S., İçduygu, A. & Gençkaya, Ö. F. (2014). *Türkiye’nin uluslararası göç politikaları, 1923-2023: Ulus-devlet oluşumundan ulus-ötesi dönüşümlere*. Mirekoç Proje Raporları 1/2014 TÜBİTAK 1001_106k291, Koç Üniversitesi Göç Araştırmaları Merkezi.
- European Union Agency for Law Enforcement Cooperation (Europol), (2016). Migrant smuggling in the EU. <https://www.europol.europa.eu/publications-documents/migrant-smuggling-in-eu>.
- Göçmen Kaçakçılığı ve İnsan Ticareti ile Mücadele Daire Başkanlığı (2017). Düzensiz göç ve insan ticareti ile mücadele. *Jandarma Dergisi*, 147, 26-31. https://www.DERGİ%CC%87SI%CC%87_147.pdf
- Güneş, Ö. (2004). *Türkiye ile bağlantılı yasa dışı göç ve insan kaçakçılığının analizi*. (Yayımlanmış yüksek lisans tezi). Kara Harp Okulu Savunma Bilimleri Enstitüsü.
- Hollifield, J. F. (2000). The politics of international migration: How can we bring the state back. in Caroline B. Brettell, James, F. Hollified. *Migration Theory, Talking Across Disciplines*, Routledge.
- International Organization for Migration -IOM- (Uluslararası Göç Örgütü), (2009). *Göç yönetiminin esasları Cilt 2, Göç Politikaların Geliştirilmesi*. IOM Yayınları.
- International Organization for Migration -IOM- (Uluslararası Göç Örgütü), (2013). *Göç terimleri sözlüğü 2’nci baskı No:31*. (Ed. Richard Perruchoud ve Jillyanne Redpath). Uluslararası Göç Örgütü Yayınları.
- International Organization for Migration -IOM- (Uluslararası Göç Örgütü), (2015). *Adressing complex migration flows in the mediterranean: IOM response plan spotlight on South-Eastern Europe*.
- İçduygu, A. & Toktaş, Ş. (2002). How do smuggling and trafficking operate via irregular border crossings in the Middle East? Evidence from fieldwork in Turkey. *International Migration*, 40(6), 25-52. <https://library.fes.de/libalt/journals/swetsfulltext/15990797.pdf>
- İçduygu, A. (2004). *Türkiye’de kaçak göç*. İstanbul Ticaret Odası Yayınları No, 2004-65.
- İçduygu, A. (2006). The labour dimensions of irregular migration in Turkey. *Research Reports 2006/05*, European University Institute RSCAS.
- Jandarma Genel Komutanlığı Olaylar Veri Tabanı, (2023). *Olaylar bilgi sistemi*. Ankara. (Alınan izin üzerine intranet sistemle çalışan asayiş verileri elden temin edilmiştir.)

- Jandl, M. (2004). The estimation of illegal migration in Europe. *Studi Emigrazione/Migration Studies*, XLI(153): 141–155. <https://formacaompr.wordpress.com/wp-content/uploads/2010/04/estimation-2004-jandl.pdf>
- Kaizen, J., & Nonneman, W. (2007). *Irregular migration in Belgium and organized crime: An overview*. Blackwell Publishing.
- Kaşka, S. (2009). Land of diverse migrations: Challenges of emigration and immigration in Turkey, *The new international migration and migrant women in Turkey: The case of Moldovan domestic workers* içinde, İçduygu A ve Kirişçi K (der), İstanbul Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Keleş, R. (1998). *Kentbilim terimleri sözlüğü*. İmge Yayınevi.
- Koçanlı, M. (2024). *Düzensiz göçmenler ile geçici koruma altında bulunan bireyler tarafından jandarma sorumluluk bölgesinde işlenen asayiş suçlarına ilişkin bir analiz*. (Yayımlanmamış doktora tezi). Başkent Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kofman, E., Phizacklea, A., Raghuram, P. & Sales, R. (2000). *Gender and international migration in Europe: Employment, welfare and politics*. Routledge.
- Koser, K. (2007). *International migration: A very short introduction*. Oxford: Oxford University Press.
- Lee, E. S. (1969). *A theory of migration*. J.A. Jackson (der.) Cambridge University Press.
- Mangalam, J. J. (1968). *Human migration: A guide to migration literature in English 1955-1962*. The University of Kentucky Press.
- Marshall, G. (1999). *Sosyoloji sözlüğü*. (O. Akınhay, D. Kömürcü, Çev.) Bilim-Sanat Yayınları.
- Memişoğlu, F. (2019). Uluslararası ilişkiler ve uluslararası göç bağlamında insan ticareti. *Güvenlik Stratejileri*, 15(30), 239-287. <https://doi.org/10.17752/quvenlikstrti.620943>
- Migration Data Portal, (2024). International data. <https://www.migrationdataportal.org/themes/human-trafficking>
- Miller, E., Decker, M., Silverman, J. & Raj., A. (2007). Migration, sexual exploitation, and women's health: A case report from a community health center. *Violence Against Women*, 13(5), 486-497. DOI: [10.1177/1077801207301614](https://doi.org/10.1177/1077801207301614)
- O'Neill, R. A. (1999). *International trafficking in women to the United States: A contemporary manifestation of slavery and organized crime*. <http://www.cia.gov/csi/monograph/women/trafficking.pdf>
- Our Rescue, (2024). Human trafficking statistics and facts in 2024. <https://ourrescue.org/education/research-and-trends/human-trafficking-statistics>
- Özer, E. (2012). *Kimse Duymaz, Türkiye'de insan ticareti mağdurları üzerine bir araştırma*. Ayizi Yayınları.
- Resmî Gazete, (2003). 25014 sayılı karar. https://www5.tbmm.gov.tr/tutanaklar/KANUNLAR_KARARLAR/kanuntbmmc087/kanuntbmmc087/kanuntbmmc08704803.pdf

- Salt, J. (2000). Trafficking and human smuggling: A European perspective. *International Migration*, 38(1), 31-56. <https://doi.org/10.1111/1468-2435.00114>
- Sever, M., Demir, O. Ö. & Kahya, Y. (2012). *Türkiye’de insan ticareti mağduru tespit süreçlerinin değerlendirilmesi*. Polis Akademisi Uluslararası Terörizm ve Sınırşan Suçlar Araştırma Merkezi (UTSAM) Yayınları.
- Tepealtı, F. (2019). Avrupa Birliği’ne yönelik Türkiye geçişli (Transit) göç hareketleri ve Türkiye’nin düzensiz göçle mücadelesi. *Doğu Coğrafya Dergisi*, 24(41), 125-140. <https://doi.org/10.17295/ataunidcd.548941>
- Türk Ceza Kanunu, (2005). 25611 Sayılı ve 5237 Numaralı Kanun. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.5237.pdf>
- Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, (2020). *Ulusal mevzuat*. <https://www.goc.gov.tr/ulusal-mevzuat>
- Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, (2023). *İstatistikler*. <https://www.goc.gov.tr/duzensiz-goc-istatistikler>
- Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, (2023). *İstatistikler*. <https://www.goc.gov.tr/insan-ticareti-ile-mucadele-istatistik>
- Türkiye Cumhuriyeti, İçişleri Bakanlığı Göç İdaresi Başkanlığı, (2025). *İstatistikler*. <https://www.goc.gov.tr/insan-ticareti-ile-mucadele-istatistik>
- Türk Dil Kurumu (TDK), (2023). *Türk Dil Kurumu sözlükleri*, <https://sozluk.gov.tr/>
- UN Global Report on Trafficking in Persons, (2016). UNODC publication. https://www.unodc.org/documents/data-and-analysis/glotip/2016_Global
- United Nations Office on Drugs and Crime (UNODC), (2018). *Human trafficking*. <https://www.unodc.org/unodc/en/human-trafficking/what-is-human-trafficking.html>
- Van der Erf, R., Jandl, M., & Reeger, U. (2005). *International migration: Concepts and measurement*. Heinz Fassmann, Josef Kohlbacher, Ursula Reeger, Wiebke Sievers (Ed.), International migration and its regulation (ss.3-17). <https://orbi.uliege.be/bitstream/2268/189920/1/SAO%20IMISCOE%20report2005.pdf>
- Yiğittepe, L. & Çaykara, Y. H. (2019). Göç ve göçmen kaçakçılığı suçları: Türkiye ve İtalya örneği. *Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Meslek Yüksekokulu Dergisi*, 22(1), 83-92. <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/678182>